

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSREK:

6-hasábos petit sőr egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, október 10.

Az Aradi Közlöny a harctéren.

Rohammal foglaltuk vissza Máramarosszigetet.

Csapataink mai győzelme az oroszokon. — Az államvasuti mérnök hőstette

— A máramarosi harctérre küldött tudósítónk első távirata. —

Szeptember 9 este.

Utban a hadiszintér felé.

Máramarossziget visszafoglalása a három napig benn tanyázó oroszokat teljesen meglepte. Csatataink rohammal hódították vissza a várost és az oroszoknak, akik a színházépületben és az iskolákban voltak elszállásolva, alig volt idejük a menekülésre. Rabolni, gyujtogatni nem tudott a nagy sietség miatt a kivonuló ellenség, pedig attól lehetett tartani, hogy a város kiürítésekor kísérletet tesznek a rombolásokra.

A kiüzött orosz haderőt nyomon-követő csapataink ma ismét győzelmesen ütköztek meg azzal. A harcban a rettentetlen bátorsággal küzdő lengyel önkéntes légió újból kitüntette magát halálmegvető vitézségével. Támadó csapataink az oroszokat Erdészvölgyig verték vissza, ahol néhai Rudolf trónörökös esinos vadászakastélya áll.

A nagybocskói ütközet folyamán bravuros haditettet vitt véghez az államvasutak Hirsch nevű huszti osztálymérnöke. Hirsch mérnök vállalkozott arra, hogy az épségben levő vasutí vonalon egy mozdonyal az ellenség közelébe jut, kikémleli a hadállásokat és jelentést hoz a látottakról. A vakmerő kémút sikerült is, azonban a bátor mérnök életével fizetett hőstettéért. Erősebb orosz előőrs tüzelést kezdett a mozdonyra, amely visszafelé indult. Az egyik ellenséges golyó megölte Hirsch osztálymérnököt.

Zádor Jenő.

A világháborúnak eseményei, az óriási méretű véres csatateretek kötik le minden gondolatunkat, egész érzésvilágunkat. Minden egyébről megfeledkezve, ugyszólván percről-percre tessük a milliós seregek harmozdulatairól, a halálos örvényeket sodró nagy csatákról, a rettentő eszközökkel vívott ostromokról szóló híreket, a melyek véres betűi a világtörténelmet és abban a nemzetek jövőjének sorsát írják le előttünk, napról-napra jövő lázas izgatottsággal várt folytatásokban.

És csak természetes, hogy Európa végtelen harcmezői közül főként azok kötik le figyelő lelkünket, amelyeken a mi hadseregünk hősi, csodákat mívelő küzdelmei folynak. Az újság közönsége ezekben a napokban nem egyszerű olvasó: szemeli a betűkön, a szürke sorokon keresztül mintha a messze vidékeken harcoló katonákat követné, azokat a katonákat, akik között mindenikünknek van valakije, azokat a katonákat, akik az itthonmaradottakkal együtt az egész nemzet fényes jövőjéért vetik a tűzbe magukat.

Az újságírás munkáját a közönség érdeklődése nemcsak kormányozza, de ösztökéli is nagyobb szolgáltatásokra, olyankor, a mikor ez az érdeklődés a szokottnál nagyobb, rendkívüli hullámokat ver. Az az érthető, fölcsigázott várakozás, a melyet a közönség e napokban a háboru krónikáshoz fűz, magasabb feladatok elé állította a vidéki saj-

tónak azt a részét is, amely mind közelebb jut ahhoz a nemes céljához, hogy csupán a megjelenés helye különböztesse meg a fővárosi újságírástól. A közönség igényeit, kívánságait mind tökéletesebben kielégíteni igyekvő vidéki napilap hadi-tudósítása nem érhet be azokkal a hírekkel és rövid közlésekkel, a melyeket a harctéri eseményekről hivatalos és félhivatalos jelentések szolgáltatnak. Ezek csak konturjait, gyakran halvány vázát adják a nagy eseményeknek; hü képet, olyat, a mely a valóságot legjobban megközelíti, csak a helyszínére küldött tudósítók közvetlen impressziói adhatnak a közönség elé.

Ezért, a fővárosi újságok egy részéhez hasonlóan, a melyek a főhadiszálláshoz beosztott tudósítók kivül úgy az északi, mint a déli harctérre kiküldték munkatársait, az Aradi Közlöny mindakét irányban igyekezett a közvetlen, megbízható és a bennünket legközelebből érintő részletekre kiterjedő hirszerzés módját megszerezni. Ugy érezzük, ezzel nemcsak a rendkívüli időkben támadt követelményeknek teszünk eleget, hanem tanujelét adjuk a magyar vidéki sajtó fejlődésének, amelyben velünk együtt járnak és emelkednek színvonalban a vidék többi napilapjai is.

A legutóbbi napokban a közönség legnagyobb figyelmét az ország északi és déli határain, vagy azok szom-

szédságában folyó események kötötték le. Hogy mindenek előtt ezekről legyen módunkban a közvetlen megfigyelés és a legilletékesebb személyek adatszolgáltatása alapján hű és részletes tudósítást nyújtanunk: az **Aradi Közlöny kiküldötte úgy az északi, mint a déli harctérre egy-egy munkatársát, akik mátol kezdve a helyszínén szerzett értesülésükkel fogják kiegészíteni e lap hadi hírszolgáltatását.**

Az északi harctérre **Zádor Jenő**, az Aradi Közlöny belső munkatársa, a déli harctérre pedig **Bolgár Lajos**, az Aradi Közlöny belső munkatársa utazott el. Mindketten távirati és express-jelentések útján fognak számot adni, amennyire a hadviselés érdekei és a cenzura komoly szempontjai megengedik, friss értesüléseikről, ele-

ven impresszióikról. Fölösleges emlitenünk, hogy mind a ketten tudósításaikban különös gondot fordítanak azon részletekre, amelyek Aradnak, az Alföldnek és Délmagyarországnak közönségét egy- és más oknál fogva közelebbről érdekelhetik.

Az első tudósítást, amelyet az északi harctérre ment dolgozó társunk küldött, lapunk élén közöljük, nemcsak annak kiváló, örömet keltő érdekességénél fogva, de úgy is, mint az Aradi Közlöny fejlődött hírszolgáltatásának jelét. Hisszük, hogy olvasóinknak elismerő tekintete fogja erre irányuló, szakadatlan buzgalmunkat fogadni és hogy eredeti tudósításaink anyagának módjában lesz a közönség igényeit kellően kielégíteni.

Szerbia

utolsó erőfeszítése.

— Elegett a tisztikar és a legénység javarésze. —

-- Hivatalos távirati tudósítás. —

Eszék, október 8.

Eszék. (Süds. Korr.) A szerb határról ideérkező tudósítások szerint Szerbia belsejében Krupanj—Losnicától délkeletre a legnagyobb hevességgel folynak még a harcok. A szerb hadvezetőség kísérletei, a melyekkel offenzívát igyekezett támasztani, az osztrák-magyar hadsereg támadásaival szemben teljesen sikertelenek maradtak. Az osztrák-magyar csapatoknak, úgy látszik, sikerült még a rendelkezésre álló szerb haderők figyelmét felhívni; legalább is erre mutat az a körülmény, hogy a legutolsó napokban a szerb hadsereg friss csapatokkal erősítette meg magát.

A szerb csapatok tagadhatatlan bátorsága ellenére sem sikerült a mieinktől megszállott stratégiai szempontból rendkívül kedvező pozíciókat visszavenni; hadseregünk a szerbek számos rohamát véresen verte vissza. Az utolsó napokban megújult heves harcok alatt a szer-

bek rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek, tisztikaruk és legénységük javarésze elesett, rengeteg foglyot és hadianyagot vesztettek el.

A foglyok elbeszélései szerint a szerb hadsereg állapota állandóan igen kedvezőtlen, a csapatok szellemében a demoralizáció jeleit kétségtelenül fel lehet ismerni. A szerbek ezekben a harcokban is féktelen ellentelnek bizonyulnak, mert embertelen bánásmódjuk és kegyetlenségeik egyenesen példátlanok. Az idő néhány nap óta kedvezőtlen, a szerb harctéren nagyon hideg van. Csapataink hangulata és egészségi állapota kedvező.

„Szerbia elintéztetett.“

Bukarest. (Cenzurálva.) Egyik balkáni állam katonai attaséja, aki a szerb harctérről való hazatérésében jelentést tett országának itteni követének, leghatározottabban állítja, hogy Szerbia sorsa el van intézve. Elismeri, hogy a szerbek rendkívül szívósan védekeztek a háború alatt, de már utolsó erőfeszítésüket teszik.

Szerbia még a legutóbbi napokban is azt remélte, hogy segítséget kap, ez a várakozása azonban nem teljesedett. A tisztok nagy része most már energikusan sürgeti a háború befejezését, a trónörökös azonban késhegyig menő, végső ellentállást hirdet. Több nagyran-

gu szerb tiszt mondotta az attasénak, hogy ha a trónörökös tovább is kitart a háború mellett, egyszerűen elfogják és zárva tartják.

A szerb hadsereg teljesen szétszórva védekezik már: tüzérségének egy része még bírja az ellenállást egy ideig, de a gyalogság éppan teljes szétszórtsága mellett már nem láthatja el magát elég tölténnyel, annál véssőbb, miután a szerb gyalogsági fegyverek nem egységes típusúak.

Jelentést tett arról is, hogy a monarchia küld ugyan még erősítést a szerb harctérre, de ezzel azt a célt akarja elérni, hogy a szétszórt szerb csapatok támadását minél gyorsabban és minél több helyen egyszerre elintézzék.

A Szerémség a szerbek kiűzése után.

Eszék. (Cenzurálva.) A Száva mentén most már a szerb csapatok betörésének múlt emlékei vannak. A lakosság visszatért a kiürített falvakba, a hatóságok tovább vezetik az ügyeket és a régi csendet és békét találjuk mindenütt.

A falvak lakosságának nagyrésze idejekorán eltávozott, akadt azonban sok magyar lakos, aki nemcsak hogy el nem menekült, de még csak el sem bujt. A magyar lakosok esdélközéssel beszélnek katonáink hősiességéről, különösen arról, hogy a ruthén és román népfelkelők is milyen elszántan és kitartással verték vissza.

A francia pap-kapitány.

Paolo Scarfoglio, a Stampa párisi tudósítója, meglátogatta a francia sebesülteket és ott elbeszélgetett egy sebesült katonával, aki Verdunnál kapta sebeit.

— Ez a kapitány pap volt — írja Scarfoglio. — Arcáról nem hiányzott az a borostás szakáll, amely jellemzi azokat a katonákat, akik nem értek rá borotválkozni. Semmi sem emlékeztette papi voltára ezt a fiatal, ideges d'Artagnant.

A pap-katona maga is mosolygott ezen: — Igen, uraim, én mégis pap vagyok. És nem én vagyok az egyetlen, aki fegyvert fogott. A papság háromnegyed része fegyverben áll. Ezek az idők nem alkalmasok arra, hogy szemrehányásokkal illessük a kormányt és el kell felejtanünk mindazt, amit Franciaország a klérussal szemben elkövetett. Valamennyien teljesítjük hazafias kötelességünket: az idősebbek a kórházakban tavékenykednek, mi fiatalabbak pedig fegyvert fogtunk.

A pap-katona elmondta egy társának, Cötöt plébánosnak az esetét, aki mint főhadnagy harcolt. Egy napon német golyószórók támadását kellett föltartóztatnia és ekkor, amint rohamra indultak, így kiáltott fel:

— Pap vagyok és nem félek a haláltól! Ebben a pillanatban golyó érte. De az embereim elfoglalták a golyószórót.

— A francia papság — mondta még a sebesült pap-katona — kivieszi részét e háborúban és ott küzd hazájáért, amely pedig úgy bánt velük, mint az idegenekkel.

A németekről ezt mondta:

— Az tény, hogy nagyon kemény legények. Hogy soraikat elérjük, golyószórók forgogén át kell rohanunk. Igazi förgő az, a melylyel még vetekszik a tüzérségük. Ez kétségtelenül fölötte áll a miénknak és nehéz ütegeknek szinte lehetetlen ellenállni. De azért a mi 75-öseink, ha közéjük tüzelnek, rettenetes pusztítást végeznek.

— On hol harcolt, kapitány ur? — Toul és Epinal között. Őt napig álltam tüzben. A hatodik napon megsebesültem. Verdunban kötöztek be. Egy hét múlva, remélem, már ismét visszamehetek.

Az ellátásról dicsérőleg emlékezett meg a pap kapitány, csak arról panaszkodott, hogy a vízzel van baj.

— Rendesen nincs ivóvizünk. Nem akkor iszunk, ha szomjasok vagyunk, hanem akkor, ha vízhez jutunk. De ez csak ritkán esik meg.

Az éjszakákra csak annyiban panaszkodott, hogy nem szabad tüzet gyújtani. Erről tréfásan emlékezik meg.

— Egyik társam — beszélt a pap kapitány — mégis tüzet gyújtott, hogy kávét főzön. De alig gyújtotta meg a gyorsforralót, hatalmas német gránát vágódott le néhány méternyire tőlünk és a robbanás légnyomása eloltotta a gyorsforraló lángját. Ujra meggyújtotta. Ujra egy német gránát repült át.

Máskülönbén a németeket nem tartja valami nagyon bátraknak a tréfás pap-kapitány.

— Ha egyedül vannak, vagy mint előőrsek, egyenként elbujnak és minhelyt meglátnak minket, megadják magukat. De ez — teszi hozzá még, mert ő is belátja, hogy kissé túllőtt a célon és most némileg valószínűvé szeretné tenni ezt az állítását — talán csak azért

esik meg, mert nekünk lotharingiai csapatokkal akadt dolgunk. Máskülönbén igazi vasfegyőlem jellemzi őket. Ha ez nem volna, hát már régen mi győztünk volna, mert mi három az egy ellen arányában is felvesszük a harcot, míg ők csak akkor támadnak, ha számbeli túlsúlyban vannak. De így is mennyi a halott, Uram Isten, mennyi! Mennyi a halott és mennyi az anyagi kár! Mi magunk is kénytelenek vagyunk elpusztítani a francia falvakat, mert lehetetlen bombázás nélkül bejutni az ő általuk megszállt községekbe.

— Egy nap egy francia faluba értünk. Üres volt. Nyugodtan pihentünk ott hat órán át. Akkor egyszerre rettenetes pusztítás zúdult ránk. A zárt ajtó házak padlásai tele voltak németekkel. Hat órán át némán várták, hogy ezt a szicíliai vicesernyét rendezzék közöttünk. Fél kellett gyújtani a falut, a saját falunkat, a melyet aztán rommá lőtt a tüzérségünk. Később megint visszatértünk. Azt hittük, most már nyugodtan táborozhatunk ott, amikor a pusztítást újra kezdődött: a németek most a pincékbe bujtak és onnan lövöldöztek. Százan lehettek és mindegyikkel külön kellett végeznünk.

A háború regényének sok véres fejezetét lehetne megfesteni e pap-kapitány elbeszélései nyomán. Például elmondta, hogy az ő százada, amely kétszáznegyven emberből állott, néhány nap alatt hatvan emberre olvadt le. És minden elesett ember élete: külön regény.

És a pap kapitány csak mesélt egyre. Szemében még ott égett a vérszomjas láz és mosolyogva ingatta a fejét, amikor a vérengzésnek elmondása után hozzátette:

— Oui, messieurs: je suis pretre... Igen uraim, én pap vagyok!

Előnyöml a német sereg a balszárnyon.

(Gyengül a francia ellentállás. — Szilárd bizalom a németek győzelmében.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin, október 9.

Folyamatban a csata.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy vezérkar közli: a nagy főhadiszállás október 8-án jelenti:

A nyugati hadszíntérről döntő jelentőségű események nem jelenthetők. St.-Michielnél és az argonnesi erdőkben előrehaladunk.

A düsseldorfi léghajó-csarnokot egy ellenséges repülőgép által dobott bomba eltalálta. A bomba átütötte a csarnok tetőjét és egy, a léghajó-csarnokban levő léghajó burkát elpusztította. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Megszállták a németek Arrast.

Berlin. (Cenzurálva.) A Vossische Zeitung jelenti, hogy Kluck és Bülow tábornagyok seregei ismét megszállták az arrasi állásokat.

A franciák visszavonulása.

Milano. (Cenzurálva.) A mai francia lapok jelentéseket közölnek a szövetséges seregeknek több helyen történt visszavonulásáról. A lapok azt írják, hogy stratégiai okokból több pozíciót föl kellett adni, a melyekről csak utólag derült ki, hogy nem voltak kedvezőek a hadsereg műveleteire nézve.

Gépek csatája.

Róma. (Cenzurálva.) Londonból jelentik, hogy a Times a Páris körüli harcokról azeket írja: — Az Aisne melletti huszonnégy napos csata azt mutatja, hogy a német sereg fáradhatatlan és szinte kimeríthetetlen energiával nyomul előre. A Daily Mail szerint most már nem emberek harcolnak egymás ellen, hanem gépek. Ezt a harcot a gépek csatájának lehetne nevezni.

Német repülőgépek Compiègne fölött.

(Rómán át.) A Petit Parisien jelenti, hogy a két utóbbi napon néhány német Taube repült el Compiègne felett. A német aviatikusok gyűjtő bombákat dobtak le a rajjuk eredménytelenül lövöldözők közé, azonban a lakosság még idejekorán el tudta oltani azokat. Attól tartanak, hogy Compiègne csak bevezetés, a cél Páris és rövidesen ismét erre akar sort keríteni a német aviatika. (Pol. Hir.)

Letartóztatott francia politikusok.

Berlin. (Cenzurálva.) Genfből érkezett jelentések szerint Páris katonai kormányzója, Gallieni tábornok, valamennyi szindikátus vezetőjét és több képviselőt a kormány ellen folytatott agitációk miatt letartóztatott.

Hadifogságba került ügyvéd. Harotéri jelentést kapott a napokban az aradi ügyvédi kamara is, amelynek rosszortja pedig távol áll a hadi eseményektől. A déli harotéren küzdő ezredek egyikének parancsnoka közli a kamarával a hírt, hogy a kamara egyik tagja Trif Szerafin dr. algyógyi ügyvéd súlyosan megsebesült és hadifogságba esett. Az ezredparancsnokság az aradi ügyvédi kamarát kérte föl, hogy hozzátartozóit erről értesítse.

Sebesültjeinkre lönek a szerbek.

(Török János dr. tragikus halála.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 9.

Az aradi bírói és ügyési kar most adta ki gyászjelentését, melyben mély megilletődéssel tudatja, hogy szeretett kartársa Török János dr. aradi királyi algyűzész, a 28-ik csász. és kir. vadászszászlóalj tartalékos hadnagya 1914. szeptember 24-én a déli harotéren Pricinovic mellett vívott ütközetben hősi halált halt.

A csatatéren bekövetkezett halálesetről már beszámolt az Aradi Közlöny, de a szimpatikus fiatal ügyész halálának közelebbi körülményei csak most váltak ismeretessé. A szó szoros értelmében hősi halál jutott osztályrészéül, amely örök dicsőséget szerez nevének, de gyalázatot és szégyent azoknak, akik megölték. Hogy milyen alávaló és utálatos ellenséggel harcolunk, azt mutatja az aradi hős tiszt halála is. Ha érezhettünk volna csak egy pillanatra is szánalmat a pusztuló Szerbia iránt, amely virágzó ország helyett temetője lett fiainak, a szívünkben most már kiveszett ez az érzés, csak örvendeni kell, hogy pusztulnak, vesznek azok, akik úgy harcolnak ellenünk, ahogy azt az aradi ügyész tragikus halála is mutatja.

A vadászszászlóalj derék hadnagya már egyszer megsebesült. A múlt hónap tizenkencedikén résztvett egy ütközetben a szerb golyó jobb oldalát horzsolva megsebesítette. A seb nem volt egészen jelentéktelen, de Török dr. nem törődött vele. Sajgó fájdalmat érzett ugyan a derekán, de szívét-lelkét csak egy érzés járta át ebben a magasatos pillanatban: előre. A hazaszeretet felemelő hatalmas érzése urrá lett fölötté és az érzés, amely gyönyörrel tölti el a lelket, elnyomta benne a testi fájdalmakat. Egy pillanattal talán habozott, elmenjen-e a kötöző helyre, de aztán lemondott erről. Többé nem foglalkozott a sébével, harcolt tovább, nyugodtan rendíthetetlenül. Dereken a sebbel négy álló napig tűzben volt még Török János dr. Ejszaka, mikor egy-két órára lepihent a tábor, bizonyára eszébe jutottak a fiatal hősnek azok, akik aggódva türelmetlenül várták őt háza. Ha elment volna a kötözőhelyre... Talán most már otthon lenne szeretteinél. De aztán a házára gondolt, az édes magyar házára, amelynek most szüksége van az olyan karokra, mint az övé és nyugalom költözött a szívébe. Harcolt tovább. A hősi elhatározás hiába volt. Negyedik napon megint sebet kapott a vitéz hadnagy. De ez a seb már erősebben sajgott. A ballábába furódott egy ellenséges golyó és ekkor érezte, hogy tovább harcolni képtelenség.

Egészségügyi katonák jöttek és kivitték a tűzvonalból, hátra a kötözőhelyre. Mozgó kórház működött itt, a sebesülteket mindjárt kocsira tették és vitték a Sabac melletti kórházba. Török János dr. is feltették egy kocsira. Utána még többeket kellett felrakni, a kocsit még nem indulhatott. S amint az egészségügyi katonák serényen foglalatostkodtak a sebesültek körül, hirtelen golyózápor, gépfegyver és srappeltűz csapott erre a helyre. A szerbek egyenesen sebesültjeinkre céloztak. Egy srappel a kocsit találta és Török János dr. nemcsak lelke a következő peroban már elszállt testéből. Éppen akkor, amikor utban volt újból az élet felé, akkor érte utól a halál, amit emberi voltukból kivetkőzött gazok bocsátottak rá már harcceptelen katonáinkra.

Huszonhat napja dühöng az óriási csata, amelyet mindjárt kezdettől azzal jelöltek meg „Vogézek-Páris”, amely azonban már hosszabb idő óta északnyugatra Páristól nyulik el. Volt már legalább egy tucat csata, száz ütközet, erdők és várak ostroma, röviden szólva ez önmagában is egy egész nagy háború. Mint valami szörnyűséges, soha nem létezett és soha nem is sejtett jelenséggel állunk vele szemben. Ez a világtörténelem legnagyobb csatája és most egy egyetlen nagy csatává tömörül az egész óriási fronton. A döntéssel, ha Franciaország balszárnyával végződik, megszűnik a francia háború is, ámbar az ország ellenállása még hónapokig eltarthat, de akkor is teljesen reménytelen, kétségbeesett erőlködés lesz. Milyen egész más ez a csata, mint az, amelyről annakidején a történetírók harcias buzgalommal és nagy stratégiai tudomány fitogtatásával nekünk írtak. Még álláhatatlan, a részleteknek és az egésznek szellemét még nem is tudjuk összefoglalni. Sokaknál feltárul az a kétség, vajjon nem Németország marad-e alul ebben a háborúban?

Csak egypéhány elemi tényt tartunk szem előtt: nyolc hete, hogy a csata folyik és a német seregek Franciaország szívében állanak, Antwerpen megadás előtt, Orosz-Lengyelországban vannak, az orosz keletkezési határvídeken majdnem egy tucat nagy csatát nyertek, még egyet sem vesztek el, elsőrendű váraknak egész tömegét rombolták le, egyetlen ostromot nem szüntettek meg, a nehéz tüzérséggel, a levegőharcban, a tengeralatti háborúban óriási fölényt tanúsítottak, majdnem kétezer ágyút és háromszázötvenezer foglyot zsákmányoltak, maguk teljes erejében állanak és otthonukban tartalékok óriási tömege várja a hívó szót. Aki ezeket a tényezőket, amelyeket különben még lehetne tovább el felsorolni, helyesen tudja összeadni és összegüket katonailag és politikailag méltányolni tudja, az tudja azt is, hogy hol áll a háború órájának a mutatója és egy pillanattal sem lehet efolett kétségben. Itt nem segítenek új indiai ezredek, sem indiai hercegek drágakövel kirakott turbánjai.

Igy ír a német-francia háború döntő órájában egy semleges államnak, a franciabarát Svájcnek legtekintélyesebb lapja, a Neueste Züricher Nachrichten.

Moráht őrnagy, a Berliner Tageblatt katonai szakértője a következőket mondja el:

— A nagy főhadiszállás jelentéséből azt tudjuk meg, hogy a francia balszárny tovább terpeszkedett, hogy jobb szárnyunkat átkorolhassa. Mi azonban óvatossá voltunk és a hátulsó hadoszlopok megéreztek idejében Lens és Lylionnál a francia fölvonulást. Mind a két város Arras felett fekszik és kettős vágányú vasúttal vannak összekötve legszélsebb jobbszárnyunkkal. Mindinkább valószínűtlenebbé válik, hogy a franciák és az angolok ereje elégséges lenne ahhoz, hogy a kétszáznyolcvan kilométer hosszú csatafrontban megakadályozzák a mi áttöréseinket. Tudjuk már, hogy a mi részünkről egy ilyen áttörés Albert és Roye között folyamatban van. Eredménytelenség még nem végződött, de mindenesetre ez az áttörési mozdulat igen nagy veszedelmet jelent a francia balszárnyra. Az a tény, hogy Arras és Albert a mi kezükben van, ezt a mozdulatunkat sikerrel kecsgetti.

Przemyslnél meggyengült az orosz támadás.

— Orosz lovasság behatolása német területre. — Tisza István gróf stratégiai helyzetünkről. —

— Cenzurált távirati tudósítás. —

Budapest, október 9.

Elvonulóban az oroszok Przemysl alól.

BUDAPEST: (Hivatalos.) Előnyomulásunk kényszerítette oroszokat, hogy alább hagyjanak Przemysl ellen kifejtett hiábavaló erőfeszítésekkel, melyek október 8-ának éjszakáján elérték tetőpontjukat s az ostromlóknak rettentő áldozatokba kerültek. Tegnap délelőtt már gyengült a tüzéségi tűz a vár ellen és a támadó ellenség megkezdte erőt egy részének visszavonását.

Lancutnál a mi előnyomuló oszlopainkkal erős ellenség szállott harcba. Harc még tart. Rosswadovtól ellenséget már kivertük. (Miniszterelnökségi sajtóiroda)

Oroszok német területen.

Berlin. (Hivatalos.) A nagyvezérkar közli: A nagy főhadiszállásról jelentik:

Keleten egy Lomsától előrehaladó orosz hadoszlop elérte Lycket. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tisza István gróf a német csapatok segítségéről.

Budapest: (Hivatalos.) A munkapárti körben Tisza István gróf miniszterelnök, akit megkérdeztek a német csapatokra vonatkozó ellenmondó hírlapi jelentések tárgyában, felvilágosításul körülbelül a következőket mondotta:

— Mindég jól mulattam azokon a híreken, melyek hol a kassa—óderbergi vasuton, hol Galiciában, hol pláne Máramarosban akartak német katonákat látni. Mi Németországgal teljes szolidaritásban hátunkat összevetve vívjuk meg a reánk kényszerített nagy végháborút. Ebben a küzdelemben segítjük egymásterünk teljes megfeszítésével és az elmaradhatatlan győzelem betejezéséig hiven kitartunk egymás mellett. Németország a francia harotéren egyesült ellenséges koalíció legyőzése mellett mind nagyobb katonai erőt tud az orosz harotérré is áttolni. Ezzel a csodálatra méltó katonai erővel egybeforrva vívja hadseregünk hősi harcát a Visztula mentén. Egyesült erőfeszítésünk fogja ott az orosz főereget legyőzni. Annak a nagy stratégiai hadiállásnak, amelyben ott a döntő küzdelem felvesszük, természetesen a német sereg balszárnyát alkotja, mi pedig a jobbszárnyát. Így vereszkünk rendületlenül bizva egymásban, kiki a maga helyén és a német szövetségeseinknek eléggé meg nem becsülhető segítsége így érvényesül, nem pedig azon, a némelyek által elképzelt módon, mintha egyes német segédszeregek jönnének a mi Galiciában, vagy a kárpáti szorosokban küzdő csapatteink megerősítésére. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A cár a főhadiszálláson.

Pétervár. (Cenzurálva.) Rómán át. Október 5-én a pétervári távirati iroda hivatalosan jelentik:

A cár őfelsége október 4-én elutazott a hadszíntérre. A cár át fogja venni az orosz csapatok fővezetését és a főhadiszállást Brest-Litovszkba helyezte át. Szárnysegéd Szuchomlinov hadügyminiszter lesz. Nikolajevics Nikolaj nagyherceg az északi seregek parancsnokságát vette át.

Bécs. (Cenzurálva.) A Reichspost jelenti Baseltől: Francia lapok tudni vélik, hogy Miklós cár Brestlitovszkba érkezett.

Százezor orosz esett el Galiciában.

Zürich. (Cenzurálva.) Egy zürichi lap jelentése szerint az angol lapok szávahihető adatokat közölnek az oroszok keletporoszországi és keletgalicai veszteségeiről. Az angol lapok nyíltan megírják, hogy az orosz hadvezetés

félreismerte az osztrák-magyar hadsereget és tévedését a galicai csatamezőkön százezor orosz életével fizette meg.

Ossowiec vára elesett.

Köln. (Cenzurálva.) A „Kölnische Zeitung“ jelenti: Orosz híradás szerint a cár egy ukáza elrendeli, hogy Ossowiecet három napon belül vissza kell foglalni.

Ossowiec várát tudvalevőleg a német csapatok ostrom alá vették. Ha tehát e jelentés nem téves, akkor Ossowiec már német kezén van.

Nincs tiszt az orosz hadseregben.

Berlin, október 9. (Cenzurálva.) Stockholmi jelentés szerint a szófiai orosz követ fölhatalmazás; kért Pétervárott arra vonatkozólag, hogy a bolgár kormánytól panaszt emeljen, Bulgáriának az Ujszerbiában kitört fölkelés előmozdításában való részvétele miatt és csatlakozzék a szerb kormány tiltakozásához. A pétervári hangulat nagyon nyomott a keletporoszországi vereségek miatt. Az orosz hadseregben nagy a tisztbiány.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Akik itthon maradtak és Ferenc József azt üzenté, újdonság.

Vasárnap: Délután: Aranyosó. Este: Akik itthon maradtak és Ferenc József azt üzenté.

Hétfő: János vitéz, daljáték.

Kedd: Az obsitos, operett.

Szerda: Tatárjárás, operett.

Csütörtök: „Előre”. Vigaszínház új bemutatója.

Péntek: Előre!

Szombat: Előre!

* **János vitéz.** Az obsitos, Tatárjárás. Három hazafias magyar operette kerül a jövő héten színre. Ezekben lépnek fel az új tagok is nagyobb énekes szerepekben.

* **A vörös ördögök rohama az Apollóban.** Szombaton mutatja be az Apolló-színház újabb háborús sorozatát, amely úgy mint az előbbi sorozatok, a nagy háborúnak sok érdekes epizódját örökítik meg és mutatják be az itthonmaradottaknak. Az újabb sorozathoz tartozik a honvédbuszások ruhamáról készült eredeti, helyszínen készült fölvetel. A magyar honvéd huszárok tüzkoresztségéből valóssággal legenda ébredt. Maguk az ellenség katonái mesélik el, mikor fogságba jutottak, hogy rettentően félnek a huszároktól, mert azok veszedelmesebbek az ördögöknél. Maguk között nem is hívják másként a magyar huszárokat, csak vörös ördögöknek s ha megtájkják vergetegként vágató csapatainkat, eliramodnak, vagy eldobják fegyvereiket és megadják magukat. A vitéz magyar huszárok lélekemelő rohamát mutatja be a gyönyörű fölvetel, amelyen kívül az új sorozat még igen sok megkapó s lebilincselően érdekes epizódokat mutat be a háborúról. A 42-es mozzarak működését is megismerhetjük egy jól sikerült fölvetelből. A szombati új műsornak van egy másik nagy slágere is. „A kazánházban” című 3 felvonásos szociális dráma, amely közéletből fest meg egy mozzázó képet. 3

* **Trója pusztulása.** (Történelmi sláger az Urániában.) Egy igen érdekes és minden ízben kiváló fölvetelt mutatott be tegnap a színház. Az ókor egyik legnagyobb harcát hozta színre, a görögök gyenge fegyverekkel, de a legnagyobb kitartással ostromolják a megerősített Trója városát és a kitartásnak győznie kell. — **A harcok a Dina mentén.** Hiteles harctéri fölvételek III. sorozata az Urániában. Szerbia belsejében mind jobban nyomulnak előre vitéz csapataink és hősiességükkel mind nagyobb tért hódítanak az ellenséges országban. Itt a Drina folyó mentén lefolyt harcokból közöl egyes fölvételeket a színház mai aktuális filmje. A szeptember 8-iki nagy ütközet, a trón csapatok felvonulása, a Drinamenti utász tábor és végül egy dragoños ezred előőrsei munkája van megörökítve a filmen, mely a cs. és kir. hadügyminiszterium részére készül. 3

Üres csatater

az Aisne mellett.

(Angol tudósítás a francia harctérről.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 9.

A „Daily Telegraph” franciaországi tudósítója az Aisne melletti csatateréről a következő érdekes leírást küldi lapjának:

— A legtöbben — írja — olyannak gondolják el a csatateret, amint azt festményekeken és fényképeken látják. Ha egy magaslaton állnának és végigtekinthetnék az Aisnetől északra fekvő síkságot, meglátnák, hogy tulajdonképpen micsoda: erdős táj, égő és füstölő falvakkal, tanyákkal. Emberekből csak kis csoportokat látni a folyó közelében. Kis idő múlva a csoportok lassan előre kezdenek mozogni (s addig szélesednek, amíg az emberek szétszórnak a síkságon. Ugy látszik, mintha keresnének valamit, amit elvesztek. Olyan lassan mennek, mintha fáradtak lennének s mintha nem kellene számolniok az idővel. Időnként hirtelen vékony, fehér fohó jelenik meg a téren és felettük lebeg. Zaj hallatszik, mintha a legyek myriádjá volna a levegőben s a talajból apró források buzognak, úgy, ahogy hosszú szárazság után erős zápor felkavarja a port. Az ellenség srappelje. Nem látni, honnan jön, de az ellenség megfigyelte az előrevonuló csapatokat. Ezek nyugodtan folytatják sétájukat, mintha mi sem történt volna, mert tudják, hogy a srappeltűz többnyire nem olyan veszélyes, mint amilyennek az ember a hang után hinné. Időközönként mégis megtörténik, hogy valaki megbötk s fekvé marad ott, ahol elesett. Ezt eltalálta, egy golyó azok közül, melyeket a srappel szór szét magából, mikor a levegőben kellő időben szétrobban. Az emberek egyre mennek tovább, míg hirtelen új hangot hallani. Ez gyors és óles kattogáshoz hasonlít.

Az ellenséges gépfegyverek az erdő fal széléről golyózáport szórnak. Az emberek rögtön a földre vágódnak, mert egy gépfegyvertől jobban félnek, mint egy egész ütég tábori ágyútól. A kattogás azután hirtelen, ahogy megkezdődött, megszűnik s ha az ember az erdő felé tekint, lángokat lát ott, mintha vörös lámpások volnának a fák között. A mi ágyúink viszonozzák az ellenséges tüzelést és néhány percig dőrejlük a lég. Az ágyutüz oltalma alatt az emberek megint fölállanak, fájdalom nem mindannyian, most már gyorsabb futásban mennek tovább előre. Megint kattogást lehet hallani s az emberek megint a földre bukva érzik csak magukat biztonságban. Így tart ez körülbelül egy óráig, amikor hirtelen eltűnnek az emberek, mintha a föld nyelte volna őket. Most nem látni mást, csak hosszú sötét vonalakat, amelyek keresztezik a síkságot. Ezek a futóárkok s most kezdődik a fegyverek párbaja.

Aradi katonák hőstette a csatatűzben.

(Egő faluból kimentett sebesültek. — Két aradi tartalékos tiszt vitézsége. — Háziezredünk harcaiból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 9.

Száll az ének szájról-szájra! Már szövődnek a legendák a véres harcok terében vérüket öntő vitézeink alakjai körül. Nem is csoda. Csak egyszer-kétszer kell figyelemmel végig olvasni azokat a hosszú hasábokat, amelyek csupán neveket sorolnak fel. Csupa kitüntetett hősök, akiket a királyi kegy ökesít fel, örök emlékezetül az illető ezredének, csapattestének. Kifogyhatatlanok ezek a hasábok, majd minden héten hoz egy-kettőt a hivatalos lap. Azonban vannak névtelen hősök is. Hősök, akiknek neve még nem került ez ideig a nyilvánosság elé, sőt lehet, hogy soha senki sem jegyzi fel a csodatetteket, amelyeket az orosz-láz-falkák hajtottak végre. Ott a harc színterén nincsenek jelen a költők, a kobzosok, a historikusok — az újságírók, hogy a saját szemükkel lássák, mit művel sokszor egy lehetetlen és végveszélyes helyzetben egy-egy kisebb csapat, akik miután végrehajtották az emberfeletti feladatot néma ajakkal, szerte szórva fekszenek és csak azt várják már, hogy egy közös sírba temessék őket. Vannak szakaszok és vannak századok, amelyek a hőskori legendákat felülmúló haditettek közben véreztek el, anélkül, hogy a csata iszonyu zajában ezt bárki észrevenné. Csak egy-egy megmenekült, véletlenül életben maradt regél később megdicsőült bajtársairól, de akkor meg az a veszedelem fenyegeti, hogy Hári János urunkért gunyos mosoly és hihetetlen fejesóválás a jutalma. Pedig legendák teremnek most a harcmezőn, azokon a véres tereken, ahol soha el nem képzelt tömegekben, soha emberi agyvelő által el nem gondolt novellákat és regényeket teremt, él át és hajt végre a sok millió férfi kar.

Háziezredünk véres harcokban és súlyos csatákban küzdött mindig az első tűzvonalban. Veszteségei ellenére rendíthetetlenül, komóryan és bátran állotta meg a helyét, soha, egy pillanatra meg nem ingatva, sem orosz túlerőtől, sem ellenséges fölényes tüztől.

— A mi katonáink ereje már szinte hiba — mondotta egy magasrangu ezredbeli tiszt, — mert túl vakmerők és túl temperamentumosak.

Igen nehéz feladatok elé került számtalan esetben az ezred, de a legnagyobb lelkesedéssel, veszély és halál megvető bátorsággal rohantak mindig előre, míg a kapott parancsot végre nem hajtották. Nem rajtuk mullott, ha a meghozott áldozattal itt-ott az eredmény nem volt teljesen összhangban. A háború olyan, hogy a csata folyamata közben tisztázódik csak a helyzet és ilyenkor lesz világossá, hogy más-kép is lehetett volna. Visszatérés nincs, mert az ellenség nem vár, míg mi újra előre kezdjük vagy pedig a visszatérés még nagyobb áldozatokba kerülne, mint az egyszer megjelölt cél megközelítése.

Egy orosz falunál került az ezred ilyen végpusztulással fenyegető szituációba. Ejjeli harc közepette kapta azt a parancsot az egyik zászlóalj, hogy minden áron kerülje meg a falut és foglalja el a megjelölt pozíciókat, mert onnan oldalba, illetve hátba is támadhatja az ellenséget. A beérkezett jelentések szerint a magasabb parancsnokság úgy látta, hogy ez lehetséges lesz, az ellenség oldala nincs biztosítva és a mieink mozdulatait fedezi a lövészárkoktól balra eső erdő. Millió eset közül egy-

szer történik meg, hogy a harcoló fél az oldalba eső erdőt nem szállja meg, lévén ez a legbiztosabb hely a meglepetésekre, amelyeknek senki sem teszi ki magát szívesen. Ezt a szerencsés szituációt ki akarta használni a vezetőség, mert innen döntő csapást mérhetett volna a szemben álló orosz túlerőre. A megjelölt zászlóalj erőltetett menetelésben volt az erdőhöz vonulandó, ágyukkal és gépfegyverekkel felszerelve.

Fényesen megoldották ezt a feladatot a mieink. Emberfeletti erővel masírozta az erdőig az éjszaka leple alatt, vizes mocsaras talajon, néhol térdig gázolva a visben, az ágyuk elé fogott lovak nem szenvedtek többet, mint az emberek. Elérték az erdőt. Megszállották azt és a parancs értelmében nyomban megkezdtek a tüzelést az ellenséges hadállás mögött álló tartalékok ellen, amelyekben srápneljeink szörnyű pusztítást végeztek, úgy, hogy azok valószínű golyózáporban voltak kénytelenek visszavonulni. Ez a ritka és szerencsés helyzet a további előnyomulásra bátorította a háziezrednek ezt a vitéz zászlóalját és két század azt a parancsot kapta, hogy hagyja el az erdőt és a gépfegyverek tüzeinek fedezése mellett oldódzsa a visszavonuló ellenséget. Ez is fényesen sikerült, mert az állásukból kivert oroszok hátra nyomultak és fejvesztett futással menekültek, a mieink elfoglalták az ellenség által elfoglalt helyet és onnan küldötte gyilkos golyóit a futamodókra.

Ezt a manővert az orosz frontcsapatnál időközben észrevették és látva a rájuk várakozó veszélyt, nyomban beszüntették a tüzelést és megkezdtek ők is a visszavonulást attól félve, hogy az általuk elkövetett óriási hibának az lesz a következménye, hogy a teljesen figyelmen kívül hagyott erdőből előretörő seregeink az ő hátukba kerülnek és két tűz közé szorítva mind ott vesznek. Az orosz front jobb oldalán levő magaslatokon elhelyezkedett ágyuk fedezték a visszavonulást. Ezredünk krónikása azt is följegyezi, hogy néha a pokol minden ördögei sietnek az ellenség segítségére. Így történt itt is. Az orosz ágyutegnél állhattak az emberek, hogy nem vették észre, hogy a háziezred batalionjánál lévő ágyuk az orosz tartalékokat lötték és kikergették srápneljeikkel pozíciójukból.

A hősiességgel megoldott feladat azonban csak a kisebbik része volt a végcélnek. A mogingott orosz haderőket addig kellett üldözni, míg a csata középpontjában álló falut a mieink ismét birtokukba vehetik. Ezt meg kellett tenni annál is inkább, mert a nagyobb fajta helységben a mieink közül igen sokan feküdtek meg sebesülve, lévén ott felállítva egyik nagyobb csapattestünk egészségügyi intézménye. A csata fordulatai közben lehetetlenné vált a veszélybe jutott helységből a nagyobb számú sebesültet időközben elszállítani és az volt a parancs, hogy most már mindenáron birtokba kell venni a falut.

Ezzel a feladattal háziezredünknek a harcra való balszárnyán eddig is elég súlyos veszteséggel küzdő másik zászlóalját bízták meg. A falu keresztben fekszik az országhoz, elég hosszú kiterjedésű és körülötte erdő, sűrű benőtt alacsonyabb dombok terülnek el, amelyek kitűnő fedezetül szolgáltak a visszavonuló el-

lenség ama részének, amely azt a feladatot kapta, hogy foglaljon helyet és minden erejével gátolja meg a fontos helység elfoglalását a mi csapataink által. Alig ért az orosz csapat az első megfelelő magaslatra, helyet foglalt és ágyuk megkezdtek a tüzelést a mieinkre. Meg kellett állani, mert már huszonnégy órája tűzben volt zászlóalj ereje is fogytán volt. Az oroszok által elbagyott lövészárkokban helyezkedtek el és az orosz ágyuk a sötétség beálltaig alig tettek már egy-két lövést rájuk.

Este lett. A holtra fáradt zászlóalj konzervjei elfogyasztásához alig fogott hozzá, amikor azt veszik észre, hogy az orosz ágyuk lövöldöznek, de nem feléjük, hanem az elfoglalt falu irányában. Az orosz tüzés, mint ismeretes, gyorsan és kitűnően belövi magát és félő volt, hogy rövid időn belül lángok csapnak fel azokon a helyeken, ahol a mi sebesülteink bizonyára kétségbeeséssel és szívszorogva várták a történendőt. Ha az oroszoknak sikerül a falut felgyújtani, akkor esetleg mindenki ott pusztul.

— Ki vállalkozik, hogy elmegey velünk a faluba a mi ágyunk tüze alatt és kimenteti a sebesülteinket — szövege a holtra fáradt katonákhoz — két aradi fiatal tiszt. Az egyik egy előkelő állásban lévő városi tisztviselő fia, a másik maga is városi tisztviselő. Mindkettőt az ezred legvitézebb és legvakmerőbb katonái közt emlegetik.

Szemtanuk mondják, hogy az a század, amelyben a két aradi ifjú szolgált, mint egy ember ugrott talpra, hogy vállalkozzék az emberileg lehetetlennek látszó küldetésre. A feladat egyenlő volt a teljes megsemmisüléssel. Isteni csodának kellett történnie, hogy a kis csapat eljusson a három-négy kilométernyire fekvő faluhoz a kettős ágyutűzben. Az állott előttük, hogy ha nem az oroszok, akkor a mi ágyunk gyújtják fel a falut, mert számítani kellett arra is, hogy az ellenség időközben pozíciót is változtat, vagy pedig látva, hogy segítőcsapat indul utnak, egy-kettőre végzet a faluval és mielőtt célját érte volna a század, már csak olgott hullákat talál. De fel akarták magukat áldozni és épen azért indultak utnak, hogy az ellenség ágyutűzét a faluról elvonják és magukra irányítsák. Egy lehetősége volt csak annak, hogy számításuk beváljon. Ha a mi tűzcségünk igen rövid idő alatt tüzfölénybe kerül.

Az útegparancsnok átértve a hős gyalogosok isteni gondolatát, azt magáévá tette. Az ellenséges ágyutűzben ő változtatott pozíciót és ezzel a fölény lehetőség javult. Meg is indult a tüzelés a mi részünkről oly erővel, hogy ahhoz fogható emberi fül nem hallott. Másfél óráig kellett ezt egyhuzamban folytatni, mert vagy elnémulnak az orosz ágyuk, vagy már odavész a sok sebesült, de elpusztul a háziezred egy egész százada.

A bátrakat megsegíti a szerencse. Az országot árkaiba, hason csuszva, másfél óráig közeledtek a faluhoz az aradi felistenek és egy feltartóztatlan rohammal kiverve állásából a falut megszálltatartó orosz kisebb csapatot, hozzáálltak a felszabadultak biztonságba helyezéséhez. Ugyszólván a karjukban kellett egyenként kihordani a betegeket a közben már magas lánggal égő házakból. Sikerült ez is. Az egészségügyi intézményt is megmentették, a kocsik elvonulhattak, az éjszaka folyamán kétszer-háromszor is fordultak és mire reggel lett, valamennyi sebesültünk biztonságban volt. A haláltól vagy legalább is az orosz fogságtól szabadították meg őket. Az orosz tüzés ágyui hiába keresték srápneljeikkel, csakhamar el kellett hallgatniuk, mert

a mi ütegünk parancsnoka beváltotta ígérését. Némává tette őket.

Ennek az egyedül álló haditénynek legfelsőbb elismerése rövid időn belül megtörténik.

Aradi urinők cigarettái a harctéren.

(Huszártisztek köszönete. — Mivel szórakoztak katonáink a király nevenapján?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 9.

Mióta a háború kitört, munkában állnak asszonyaink és leányaink is, hogy ha már két karjukkal nem védhetik meg a hazát, másképp lássák hasznukat katonáink. Több aradi uriaszony cigarettatöltéssel foglalkozott néhány hét előtt. Százzámra készültek a finom cigaretták, fehér kezek serény munkája alatt, s mikor elkészült egy doboz, az uriaszonyok belerejtettek egy cédulát, amelyen megkérték azt, aki megtalálja, írjon majd nekik pár sort a háborúból. Egyre-másra készültek el a dobozok s mindenikben benne volt a kis írás. A katonák aztán elmentek Aradról s vitték magukkal a cigarettákat is. Az uriaszonyok kíváncsian várták idehaza, lesz-e foganatja a kedves cédulának, megemlékezik-e majd róluk valaki, ha elszívta a cigarettákat. Ma végre tábori levelezőlapot hozott a posta. A Hádik-huszárok tisztei küldték, kedvesen köszönve meg a hölgyek figyelmét. A tisztek levele így hangzik:

Nagyságos Asszonyom! Cigarettákat, melyek közt kedves kis céduláját megtaláltuk, mi — a legelső század tisztjei — megkaptuk és szívélyesen köszönjük a kedves küldeményt és tartsa a jó Isten meg ezen jó és kedves szokását. Reméljük lesz még alkalmunk kedves női kezekkel készített finom, hazai cigarettákat többször szívhadni. Mi vorläufig igen jól érezzük magunkat ebben a borzasztó háborúban. Abban a reményben, hogy biztosan lesz alkalmunk kedves küldeményét személyesen megköszönni, kezeit esőkölják. (Aláírások.)

A Szerbiában folyó harcoknak egyik érdekes epizódját írták meg ma Aradra lenn harcoló katonáink. Október 4-ikén történt a vidám eset, a király nevenapján. A szerbiai harcmezőn egymással szemközt állottak valahol magyar és szerb csapatok.

A szerbek alaposan el voltak sáncolva, úgy, hogy nem lehetett hozzájuk férközni. A király nevenapja volt s ezért a katonazenekar rázendített a himnuszra. Vitéz katonáink a hazafias dal lelkesítő dallamára hangos hurráh kiáltásban törtek ki. Ez a kiáltás magzavarta a szerbeket. Hozzá voltak szokva, hogy félelmetes rohamaink előtt hangzik fel a magyar balládák ejkáról az egetverő hurráh kiáltás és most is azt hitték, hogy rohamra készül a magyar csapat. Előbujtak sáncaik mögül, hogy felkészüljenek a magyarok rohamára. Vesztükre cselekedtek. Alig dugták ki fejüket, hirtelen ropogni kezdtek géptegyeveink és irtózatos, rettenetes pusztítást vittek véghez a szerbek soraiban.

Mint a bábuk, úgy lullottak a szerbek — fejezi be Aradra írt levelét egy doré kárpár — a király nevenapján élvezet volt ezt látni a mi csapatainknak.

Utazás Bukovinába.

— Egy Aradra érkezett ur elbeszélése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 9.

Ma Aradra érkezett egy előkelő itteni orvos rokona, aki Budapesten tartózkodott október elsejéig. Bukovinából menekült az oroszok elől és abban a hitben, hogy az oroszok kivonultával most már akadálytalanul vasuton is eljuthat Csernovitzba, utnak idült. Azonban nem jutott haza. Hogy miért és mit tudott meg a bukovinai viszonyokról, azt ő maga a következőképpen mondotta el az Aradi Közlöny tudósítójának.

— Mikor híre jött, hogy az oroszok Bukovinából kivonultak, elhatároztam, hogy visszatérek lakóhelyemre, Csernovitzba, — ha lehet. Október elsején délelben indultam el Besztercéről s a borgói szoroson át haladva, éjjel érkeztem Dornavatrára. A gyönyörű fekvésű fürdőhely összes szállodái és magánlakásai még telve vannak bukovinai menekültekkel, kik itt a hegyek között, legalább a múlt héten még elég biztonságban érezték magukat.

— Október 2-án a vasut Dornavatráról Hatnán át Hadikfalváig még közlekedett, de meglepetésemre értésemre adták, hogy hivatalos rendelet szerint, vonaton senkinek sem szabad bemenni Bukovina belsejébe.

— Kocsin indultam el a hó 2-án délelőtt s átkelve a Mesti-Kanesti-hegyszoroson, valamint áthaladva a jakobeni, valeputnai és az eisenau katonailag megerősített szorosokon, a késő esti órákban beérkeztem Gura-Humorára, de a csendőrség innen sem engedett tovább.

— Utközben, minthogy léptem nyomon cirkálnak az őrjáratok, vagy ötvenszer vizsgálták meg az irományaimat s mindig csak kellő igazolás után, valamint újból meg újból figyelemztetve arra, hogy a Dornavatra kiváltott igazolványom csakis Gura Humoráig szól, engedtek át.

— Még aznap este jelentkeztem az osztrák csendőrségi alezredesnél, aki, arra való hivatkozással, hogy Csernovitz irányában való utazással az életemet kockáztatom, megtiltotta, hogy utamat folytassam. Ugyanezt mondták nekem a községben levő ismerőseim, akik több esetet felhozva bizonyították, hogy Csernovitzból könnyebb kijönni, mint oda bemenni. Az osztrák előőrsek mindenkit, aki az ő határvonalukat átlépi, kémnek néznek és még jól jár az, akit súlyosabb eljárás mellőzésével egyelőre csak letartóztatnak. Az ilyen letartóztatás hosszabb eljárást von maga után s a végeredmény mégis az, hogy a tiltott határon visszaszállítanak.

— Elég hosszú és fárasztó utam tehát Gura-Humorában véget ért, de azért a Bukovinában az utóbbi időben történt eseményekről hiteles és megbízható adatokat hallottam.

Ugy értesültem, hogy az oroszok miután letartóztatták bevonulásuk után Weisselberger dr. csernovitzi polgármestert, a késő éjjeli órákban egy Repta dr. görög-keleti püspök-metropolita és titkos tanácsos, valamint Schmiedt pápai prelátus interveniált a polgármester szabadonbocsátása érdekében. E két előkelő férfiú jelentkezett az orosz kormányzónál, a ki Schmiedt prelátust, a nélkül, hogy kezét nyújtott volna neki, hidegen és lenézőleg fogadta: a megrémült prelátus szemeláttára azonban Repta dr. püspöknek kezét esőkölt és a szavakat intéste hozzá:

— Excellenciás uram, kár, hogy én ilyen alárendelt ügyben fáradozik, de ha van sok

szabad ideje, úgy ajánlom, hogy mondjon ön-nepélyes misét őfelségéért az orosz cárért, mert ezzel Bukovinának többet fog használni, mintha Weisselbergert kiszabadítja.

Ezzel a két főpap, anélkül hogy eredményt ért volna el, távozott, a polgármester pedig a hajnali órákban tul volt az orosz határon.

Repta dr. metropolita egyébként is igen sokat fáradozott a polgárság érdekében, aminek az volt a következménye, hogy őt fogolyként a püspöki rezidenciába internálták; a püspöki rezidencia kapuit orosz katonák őrzik, a püspöki székhely fényes termeiben pedig, ahol még nemrég az osztrák Vörös-kereszt fajtette ki áldásos működését, fertőző betegségek részére kórházat rendeztek be.

Maga Csernovitz városa olyan, mint egy temető. A lakosság megmaradt része alig mozdul ki a házakból, siri esend mindenütt és kötségszűrés a szegény benmaradottak lelkében. A múlt hétig még működött a rópi polgárőrség, de a kormányzó fejoszlatta és helyükbe száz rutént és száz román nemzetiségű zül-lött alakot fogadott fel, a kik orosz egyenruhában cirkálnak a városban s a mint esteledik, a város külső részeiben tűzik a fosztogatást és zsákmányolást.

A bukovinai orosz kormányzó (a csernovitzi főparancsnok tudniillik ennek tekinteti magát) a napokban rendeletet tett közzé, melyben fejoszlítja a Bukovinából menekült összes földbirtokosokat és háztulajdonosokat, hogy tizen-négy nap alatt térjenek vissza az országba, mert ennek megtagadása esetén a gazdátlanul hagyott ingatlanok az orosz birodalom részére elkoboztatnak.

A oroszofil érzelmű parasztoknak külön is megüzente a kormányzó, hogy a cárnak nem érdeke, hogy országában akár keleti hitű, akár más vallásu nagybirtokosok legyenek, a miért is biztos kilátásba helyezte nekik, hogy minden földbirtok közöttük fel fog osztatni.

Az orosz katonaiállomány Csernovicban örökké változik. Sokszor csak ezer ember van a városban és környékén, máskor tíz, tizenöt-ezer ember vonul be a novoszielicai szélső határon és ha ezek a Csernovitztól délre fekvő síkságon egészen Hadikfalváig elvégezték ránk nézve elég szomorú dolgukat, úgy ismét visszavonulnak Csernovitz irányában.

Az oroszoknak a tömeges kiszállása következtében igen sokat szenvedtek a déli irányban fekvő községek, nevezetesen; Kucurmáré, Hliboka, Storozineo, Cudin és mások. Főleg ezek a községek szenvedték meg az oroszok ismételt betöréseit s a nevezett falvakból, melyeket az oroszok sorra felgyújtottak, ma már csak romhalmazok maradtak fenn.

Naptárhirdetők

szíves figyelmébe.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje korán hozzánk juttatni szíveskedjenek.

Oroszok kiűzése Mármarosból.

(Ujabb vereséget szenvedtek Lenkánál — Rohónál. — Nem menekülhetnek ki az országból.)

— Cenzurált távirati tudósítás. —

Mármarossziget, október 9.

A mármarosi harctérre kiküldött tudósítónk jelentéséből, amelyet lapunk élén közlünk, arról értesül az Aradi Közlöny olvasóközönsége, hogy ma ismét diadalmasan ütköztek meg csapataink Mármarosba betört nagy orosz seregekkel és azokat a határ felé, Erdészvölgyig vetették vissza.

Ez a visszavonulás három irányban történik meg. Mármarosszigetről kiveretve az oroszok egy része a Visó völgyében keresett menekülő utat, egy nagyobb csapat, a betört haderő zöme a Tisza völgyébe húzódott le Nagybooskó irányában, a harmadiknak nem volt más választása, minthogy a rendkívül veszélyes Nagygagy völgyébe szorította be magát. E legutóbbiak kénytelenek voltak apró csoportokra bomlani és ezeket a mi csapataink üldözik, sőt tegnap jelentékeny vereséget okozva nekik, Majdankáig szorítottuk őket vissza.

A Visó völgyébe futó orosz sereg nem jut megálláshoz, mert rendkívül erős támadások érik őket és hogy ezeket a megújuló bekerítő mozdulatokat erejükben csökkentésük, a visszavonuló ellenség Beszterce-Naszód határaitra menekült, ahol azonban megfelelő haderő várta őket és arra törekszik, hogy a menekülő visszavonulási útját elvágja és az oroszokat itt az országban verje tönkre.

Most már megállapítható, hogy az orosz haderő Mármarosba négy helyen jött át a határon, körülbelül egy hadtest erejével és nem a bevezető utakon, hanem a hágókat és esempészeteket használta.

Oroszok veresége Mármarosban.

Mármarossziget. (Cenzurálva.)

Ma egész nap folytatták csapataink a Mármarosszigetről kitűzött és Nagybooskónál óriási veszteségek után megkergetett oroszok üldözését, akik ez utóbbi helyen is állásokat foglaltak el, hogy csapatainkat üldözésükben feltartóztassák. Rendkívül erőes támadásunk azonban itt is érvényesült, mert az oroszok Lenka irányában voltak kénytelenek visszavonulni, sőt a délután érkezett jelentések szerint csak Rohónál tudtak megállapodni, hogy megsemmisítéssel tenyegető támadásunk ellen újabb pozíciók elfoglalásával a lehetőségig védekezzenek. A makacs ellentállás azonban ép úgy nem jelent számukra most sem menedéket, mint ahogy az orosz betört csapat is hiába védekezett. Mint említettük, a harctérre küldött tudósítónk jelentése szerint már ismét újabb diadalt arattunk felettük és Rohónál irányában Erdészvölgyig szorultak vissza.

Csöcselék fosztogatott Mármarosszigeten.

Mármarossziget. (Cenzurálva.)

Mármarossziget lakossága vezetőinek megnyugtató kijelentéseire és az események látására lassankint visszatér elhagyott tüzhelyeihez. A városban már megindult a forgalom és az élet is kezdi felvenni rendes kereteit. Az oroszok a rájuk zúdult nagy meglepetés következtében nem tudtak rabolni és gyújtogatni, s minthogy minden sértetlen maradt, a hatóságok egyelőre megindították az eljárást a külvárosokban történt kisebb-nagyobb fosztogatások elkövetői ellen, akik legnagyobb részben a közelekvő községekből az orosz csapatok mö-

gött húzódtak be a városba és követték el fosztogatósaikat.

Mármarossziget a rémnapok után.

Mármarossziget. (Cenzurálva.)

Az orosz csapatok tisztjei az oroszok háromnapos mármarosszigeti uralma alatt ellátogattak a törvényszék nagy tárgyalótermébe is, ahol pár hónappal ezelőtt a nagy ruthén pörben döntöttek. A megyeházát az oroszok a pincétől a padlásig átkutatták és minden levelet és aktát átvizsgálták.

Nyegre László főispán és Dobay jogakadémiai tanár, helyettes polgármester, aki a háromnapos orosz uralom alatt három városi tanácsossal vezette a város ügyeit, vas energiával állították helyre a rendet.

Az orosz tisztiek pöffeszkedve beszéltek, hogy Mármarosszigetről Budapestre vonulnak. Az orosz parancsnok kijelentette a helyettes polgármester előtt, hogy a legközelebbi állomásuk Debrecen és onnan nyolc nap alatt Budapesten lesznek. E jámbor óhajlásnak azonban időközben szárnyát szegték derék vitézeink, akik a menekülő ellenséget most javában üldözik.

Fut az orosz a határra.

BUDAPEST. (Sajtóalbizottság engedélyével) A Kárpátokban jól állunk. Ellenségnek Mármarosmegyébe való visszavonulása futással fajt. Booskónál erős kozák osztágot szétugrasztottunk. Ukrai csapat is kitüntette magát. Előnyomulásunk a Beszterce-Naszód irányában előrehaladt. Az oroszok szorosból az ellenséget Tarkán át szorítják. (Táviroda.)

Kiverjük az oroszokat Beszterceme gyéből.

Beszterce-Naszódba a határszorosokon és Mármarosból a Visó völgyben jutottak be az oroszok, akik Teles falunál máris vereséget szenvedtek. Mivel a vármegyéből kivezető szorosok felé nem menekülhettek, mert útjukat álltuk, nyugatra Magyarlápós felé húzódtak vissza. Mint a ma érkezett jelentéséből megállapítható, megfelelő haderő várta őket és igyekeznek az országból való kimenekülésüket megakadályozni.

Beszterce-Naszód vármegyében október 5-ikén délután tűnt fel először három kozákból álló járőr. Romoly községen keresztül Strinbapatakig hatoltak a kozákok, akik a község bírájának meghagyták, hogy gondoskodjon róla, hogy másnap sok kenyérral várják őket. Ugyanaznap délutánján és estjén még több kozák jelent meg a faluban, a kormárosnál hatan szállásolták el magukat, egy erdőszlakban vagy harmincan, fenn a hegyen pedig kétszáz kozák ütötte fel tanyáját. Egy vagyonos gazda lakott itt, akinek elszedték minden ezénáját és három darab huszkeronás papírpontot fizettek neki. Másnap azonban a kozákok már nem jöttek el a bírósághoz a kenyérért, amiből öt métermérsát is kértek.

Romolyból Szacsalba vonultak a kozákok, itt október hatodikán éjszaka egy óraker, ami-

kor megtudták, hogy rendes seregeink utban vannak feléjük, riadót fuvattak és Dragomirfalván, Izakonyhán és Leordinán át a Visó völgyébe vonultak négy ágyujukkal és három gépfegyverükkel. Összesen körülbelül ezren lehettek, mind gyalogosok.

A mi csapataink Felsővisónál tegnap vették fel a harcot az oroszokkal. Az ütközet a mi részünkről győzelmesen végződött s az ellenség az egész vonalon visszavonul. Romoly községből négy paraszt a visszavonuló oroszok után ment, hogy kikémlelje menekülésük útját, de az oroszok elfogták őket. Később azonban szabadon bocsátották őket.

Óradnán már egy szál orosz sincsen és Óradna és Vészfalva között a vasuti közlekedés akadálytalanul bonyolódik le.

Németek Brüsszelben.

(Egy ujság ára öt frank.)

Távirati tudósítás.

Róma, október 9.

Egy olasz lap levelet kapott Brüsszelből, a mely élők színnel ecseteli, milyen az élet most Brüsszelben.

„Egész a mai napig — így kezdődik a levél — a német megszállás nem szült semmiféle vandalizmust, vagy flagrns cselekedetet. Mindenütt rigorózus rend, a mióta csak bevonult a német katonaság, a mely abszolút korrektül viselkedik a lakossággal szemben. Mindamellet — és ez természetes — nem tudják megszerezni a lakosság rokonszenvét. Brüsszel népe tökéletes bizalommal néz a jövő elé és szentül hiszi, hogy ők lesznek végül a győztesek. De ezt csak titokban merik hangoztatni.

Az utcák képe a megszokott népeiséget mutatja, sőt a tömeg még sűrűbb is, mint volt azelőtt, mert számos község lakossága idehúzódtott. Ezek ügyet se vetnek a német megszálló csapatokra és azt mondják, hogy Brüsszel a belgáké és a belgáké is marad. Bár látják jól, hogy milyen erős a német sereg, mégis nevetnek magukban a németeknek a falakra ragasztott manifesztációk láttára, a melyek német győzelmekről adnak hírt. De azért a brüsszeliak fölöttébb vigyáznak, hogy ne adjanak alkalmat a németeknek megtorló intézkedésekre. Méltósággal viselik el helyzetüket és a háboru nyomorúságait. Valamennyiüknek vannak rokonaik a harctéren és sokan viselnek gyászt eseteikért, sokan pedig teljesen tönkrementek. Mégis, egyetlen belga sem akar hallani a békeről és valamennyien azt vallják, hogy harcolni kell a végsőkig.

Sok német előkelő ur is él már Brüsszelben, akikről a belgák azt mondják, hogy ide menekültek Berlinből, mert félnek az orosz inváziótól. (?) A katonai hatóságok a legjobb szállókban csinálták helyet számukra.

Főként az ujságok hiányát érezzük a legjobban. A brüsszeli lapok megjelenését betiltották és a vidéki lapokat, amelyek nagy ügyfél-bajjal jutnak ide, tilos árulni. Egy rikkanos, nem törődve a tilalommal, megkísérelt besempészni néhány vidéki ujságot és titokban árulta is. De azóta eltűnt. Azt mondják, hogy fölbőllett.

Azok az ujságok, amelyek eljutnak Brüsszelbe, hihetetlen áron kelnek el. Angol lapokért öt frankot is fizetnek. De ezeket is csak titokban árulják. Az ujságárusok a zsebükben hordják őket és a vevő, mihelyt sikerült zsebébe sülyesztenie a vágyva-vágyott ujságot, siet haza, hogy zárt ajtó mellett élvezze a fantasztikus híreket...

Antwerpent felgyújtották a német gránátok.

— Megszökött a belga királyi pár. — Az uralkodó átakarta adni a várost. —
Romma lövik a németek Belgium büszkeségét. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Rotterdam, október 9.

Negyedmillió Lúkas ember otthonát tette ki a német gránátok rettentő pusztításának a belga király, a belga hadvezetőség, amikor — úgy látszik az angolok ösztönzésére — elhatározta, hogy Antwerpent még most is tartja, amikor az ostromlók már áttörtek a külső erődökön és egyidejűleg lövik ágyúikból a belső erődöket és magát a várost. Nagy cél érdekében születhetett meg ez a kétségbeesett elhatározás, amelynek következménye a számottevő kereskedelmi város épületeinek pusztulásán kívül csak az lehet, hogy néhány nappal késlelteti a német erők diadalját.

Kétségtelen, hogy Antwerpen azonkívül, hogy kereskedelmi gócpont, egyuttal Belgium legfontosabb és most már utolsó erődítése is. Ez azonban még nem magyarázata a hihetetlen és már céltalan erőfeszítésnek. A napról-napra, óráról-órára jobban összeroskadó, lángbaboruló városnak azért kell romokba dőlnie, elhamvadnia, hogy a francia földön folyó döntő küzdelemben a felszabaduló német ostromló sereg ne avatkozhasson bele és az angol partokhoz veszedelmesen közel eső kikötő menél később kerüljön német kézbe.

Antwerpen új erődítési rendszerének kiépítése már évekkel ezelőtt minden hozzáértő ember szemében azt a véleményt kelthette, hogy a belga erődítésekkel tulajdonképpen egy képzeltbeli Angliába vivő hid hidfejét védelmezik. Ez volt a magyarázata annak is, hogy Belgium élénken tiltakozott és semleges területet fenyegető vár építésnek minősítette a hollandiai Vlissingen 1912-ben készített erődítéseit, amelyek a tengertől Antwerpenig vivő Schelde folyó torkolatához közel esnek és Angliának a kontinensre nyíló útját veszélyeztethetik. Ezt az utat most is a végső elszántsággal védelmezték a belgák.

Kezdetben az ostromot igyekeztek mennél jobban megakadályozni. Kirohanásokkal próbálkozott a várvédő sereg, amely az erősségeken elhelyezett tüzérségen kívül körülbelül négy gyalogbrigádból és mintegy 40 tartalékszázadból állhat. Ekkor még az a remény is élt Antwerpen védőiben, hogy segítséget kapnak az angoloktól és franciáktól a tenger felől. Ma már ennek a reménynek vége.

A külső moderna erődívonal eleste után a belső erődök öve, amely mindössze 10-14 kilométerre van a várostól és régi, ötven év előtt épült művekből áll, csak igen rövid ideig tartotta föl az ostromló sereget. A szövetségesek hadvezetői — elsősorban az angol haditudósok — úgy gondolták, hogy ez a rövid idő megéri Antwerpennek, a városnak elpusztulását is. Az utolsó belga vár bevételét után a németek csak előnyhöz jutnak. Többé nem kell attól tartani a francia földön küzdő német haderő fővezérének, hogy serege jobbszárnyát északra akar az ostromot áttörő belgák, akár az esetleg Antwerpenben partra szállított angol csapatok hátsó támadása éri. Mindenekelőtt azonban legnagyobb százezer főnyi német sereg szabadul föl és avatkozhat bele a franciák élet halál küzdelembe. Az elfoglalt Antwerpent rövidesen német népfőlkéző csapatok szállíthatják meg és a diadalmas ostromló sereg, amely csak néhány kilométer távolságban van a francia belső határ északi végétől: Lille és Arras környékén,

ahová a szabad és jó vasuti vonalon gyorsan leszállíthatók. Az ostromágyuk pedig — amelyek Antwerpent meghódításra kényszerítették — indulhatnak Verdun, Toul, Belfort felé. Ezt kell késleltetni a belgáknak gyönyörű városuk feláldozásával.

Angolok megakadályozták a város átadását.

Essen an der Ruhr, október 9. A Reinisch Westfälische Zeitung külön kiadásban a következőket jelenti: Rotterdam: Ma az antwerpeni kikötőben harminckét német kereskedelmi gőzöst, több nagy tengeri gőzöst és több mint husz rajnai hajót az angolok ösztönzésére a levegőbe röpitettek, mert Hollandiában nem egyeztek bele abba, hogy ezen gőzösöket az antwerpeni helyőrség menekültjeivel Angliába engedjék. Ugy látszik, hogy az antwerpeni helyőrség szökni készül Angolországba. Albert belga király tegnap a város bombázásának megkezdése előtt átakarta adni a várost, de az angolok megakadályozták ebben. (Miniszterelnökségi sajtóiroda.)

Kapituláció előtt.

Berlin. (Cenzurálva.) Az olasz jelentések mind megegyeznek abban, hogy Antwerpen kapitulációja küszöbön van. A lakosság menekülése mindinkább pánikszerevé fejlődött. A hollandiai határra vivő utak tele vannak menekülőkkel.

Antwerpenben körülbelül 80-40,000 angol katona van. A város belső erődívének és magának a városnak bombázása tegnap éjjel óta tart. A külvárosok lakosságát meglopte a német csapatok emberiség magatartása.

A bombázás.

Berlin. (Cenzurálva.) Rotterdamból jelentik: Az antwerpeni helyőrség kétségbeesetten védekezik. A németek közelebb nyomultak és egészen a város faláig érkeztek. A pánik igen nagy. A déli vaspálya romban hever. Antwerpen több ponton kigyulladt. Hír szerint a kapituláció előtt a helyőrség hajókra száll és Angliába menekül.

Antwerpen lángokban.

Budapest. (Sajtóbizottság engedélyével.) Rotterdam: Tegnap délután sikerült németeknek a hetedik hidverés után a Nethen átkelő helyőrséget teljesen beszorítani. Szarda előkészületekkel, a lakosoknak távozásra adott határidővel telt el. Csütörtökre virradó éjszaka azonban rézros volt. Német gránátok hullottak a város minden részébe, mindenütt kigyulladtak a házak. A Zeppelinok bombát dobtak az olajraktárra, amely kigyulladt. A lakosok pincékbe menekültek. Mikor reggel elfm-rés kedtek, látták a szörnyű pusztulást. A város közepén egész házsorok égtek. Antwerpenben vízhiány van, mert a németek a vízvezetékét elpusztították.

Köln: Rosendaalból, a holland határról jelenti a „Kölnische Zeitung” tudósítója: Antwerpen városa mind a négy pontján ég. A Gyógy kaszárnya lángokban áll. Egy nagy kórház porrá égett. A sebészek még idejében elmenekültek. A német ágyúutógok még mindig szakadatlanul bombázzák a várost. Egy erődön elnémitől ak egy belga úteget.

Menekül a belga király, beteg a királyné.

Berlin: (Cenzurálva.) A belga király meneküléséről és Antwerpen ostromáról a „Kölnische Zeitung” ezeket írja:

Nagy tolongás közepele jelent meg a király párja. Az autómobil Antwerpen városából a Schelde felé indult. A király párja a városból a Schelde felé indult. A király párja a városból a Schelde felé indult.

Antwerpen bombázása.

Berlin. (Hivatalos.) A nagyvezérkar közli. A nagy főhadiszállásról jelentik: Antwerpen előtt Breendonek erődöt elfoglaltuk. A belső erődívonal elleni támadás és ezzel a mögötte fekvő városrészek bombázása megkezdődött, miután a város parancsnoka kijelentette, hogy a felelősséget vállalja. (Miniszterelnökségi sajtóiroda.)

Hága: (Cenzurálva.) A belga királyné komolyan megbetegedett.

Rotterdam: (Cenzurálva.) A belga királyi pár, amely Antwerpen bombázásakor autómobilon a Schelde hidján át menekült, Selsaetben érkezett. A király állítólag könnyű sebet kapott.

Menekülnek a belga határvárosokból.

Antwerpen. (Cenzurálva.) A belga határvárosokból és falvakból menekültek érkeznek. Egy részük Vlissingenbe megy és onnan utazik tovább Angliába, sokan egyenesen Antwerpenből menekül Angliába. A menekülők azt mondják, hogy a német csapatok parancsnoka ma reggel öt órára halasztotta a bombázás megkezdését, hogy a lakosságnak ideje legyen a menekülésre. A menekülők Rotterdamot is elárastották.

Alost város kiürítése.

London. (Cenzurálva.) A Daily Newsnek jelentik Genfből, hogy a belga katonai parancsnok kiürítette Alost városát, nehogy a lakosság a német csapatokra tüzelhessen, ami magy után vonná a város lerombolását.

Belga franktirőrök gaztette.

Bécs. (Cenz.) A Zeit jelenti Hágából: Vasárnap reggel husz német népfőlkéző Lanacken belga községben franktirőrök megölték. A franktirőrök száza 450 en, istentisztelet után a templomból előrttek és megrohanták a mitsem sejtő németeket. Néhányan az utóbbiak közül elretek a pályaudvar s vonaton akartak menekülni, a franktirőrök azonban agyonlőtték a mozdonyvezetőt és azután a németeket. A gaztette 8000 főnyi német hadereg ment Lanacken ellen, elpusztította a templomot s a lakosság közül többeket elfogott. A gyilkosok egy része Hollandiába menekült.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

szervezőbizottság (éjjel-nappal)	— 357
szervezőbizottság (csak éjjel használható mellékállomása)	— — — — 151
szervezőbizottság és hírdetés osztály	— — 151
Posta	— — — — 151

Repülőgépen az ellenség fölött.

— A hadipiloták bravurjai. — Kémszerzés a magasból. — Az üldözött orosz repülőgépek. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 9.

Azok a bravurok, amelyet hadipilotáink az ostromlott przemysli vár körül végeznek, fokozottabb mérvben irányítják a figyelmet hadseregünk repülő-osztályára. Az osztrák-magyar főhadiszállás, egy haditudósítója a következő színes és érdekes részleteket írja aviatikusainkról:

Osztrák-magyar sajtóhadiszállás,
október 5.

— Ön felszállhat, — mondta az ezredes, akivel a főhadiszálláson jelentkeztem. A főhadiparancsnokság megadta rá az engedelmet.

Boldognak éreztem magam, hogy hadipilotáink jelentős és veszedelmekkel teli tevékenységét legközvetlenebbül figyelhetem meg, főként azért, mert összes újságíró-társam közül elsőnek tehetek kísérletet a harctéri tudósítás azon módjával, amely a mai csatateret nagy kiterjedése és a sokfelé osztott haditömegek mellett, egyedül alkalmas arra, hogy az összes részletekre kiható bepillantást és áttekintést nyújtson.

Mindjárt délután a főparancsnokság két tisztjével a főhadiszállás két repülőparkjához zarándokoltam, hogy a pilotákat és készülékeiket megismerjem. A repülő-park messziről a sátor-hangárokkal, teherautomobilokkal, nagy szállító-ládákkal és parasztkocsikkal, vidéki bucsu-ünnephez hasonlít. A parancsnok egy cigány-kordéhoz hasonló járműben ül, amely egyszersmind irodának van berendezve. Asztalán térkép van kiterítve. Neki is, társainak a hivatás büszke, kemény öntudata ragyog a szemében.

Mialatt Feszen Béla Muzl nevű légi paripáján merész köröket vág előttünk, én felszállok egy másik repülőgépre. Ez, amint a repülő-park többi készülékei is, német gyártású keltős fedelű Albatros, száz lóerős Mercedes-motorral. Miután az osztrák Lohner-Daimler-művek az összes hadi szükségletet nem tudták fedezni, az osztrák-magyar hadsereget a német Albatros, Aviatik, Deutsche Flugzeugwerke, Luftverkehrs-Gesellschaft látták el biplánokkal. Új osztrák repülőgépek, Lloyd-gyártásúak, munkában vannak. Az osztrák-magyar piloták a német repülőgépek fölött legnagyobb megelőgedésüket fejezték ki előttem.

A repülő-osztág a háború kezdete óta három német géppel 16.000 kilométernyi utat tett meg, egy alkalommal négy napon 1400 át kilométert. Egyszer se történt meg, hogy a gép fölmondta volna a szolgálatot, csak egyszer, mikor a repülőgépek a második lemergi csata után a késve érkező tréni miatt napokon át zuhogó esőben álltak, történt kis motordefektus. Noha az osztrák-magyar hadseregnek az az elve, hogy pilotáknak legénységi állománybelieket használjon, a tisztakat pedig földterítőknek, a repülőgép kormányosai, akikkel beszéltem, mind tisztok voltak. Néhány német pilotával is találkoztam.

Ha az időjárás a megfigyelésre csak valamennyire alkalmas, repülőink az ellenség fölé rajzanak, amely vadul lövöldöz rájuk. Noha többnyire 1200—1400 méternyi magasságban szoktak tartózkodni, megesik, hogy némelyikük az alulról jövő golyózápör áldozata lesz. *Öt osztrák-magyar repülőtestet halott, három pedig súlyosan megsebesült; egyet, mint el nem szállítható beteget Lembergben kellett hagyni. Hatan három aeroplánon eltűntek.*

Orosz repülőket alig látni. Legutóbb egy osztrák-magyar pilotát egy Farman-készülék üldözött, amelyen gépfegyver is volt, ez azonban eredmény nélkül lövöldözött a mi repülőgépünkre. Más alkalommal egy osztrák repülőnek benzínhiány miatt le kellett szállani. A kikötés helyén benzín-készletet keresett, amelyet a mi csapataink ástak el. E helyett kozákok lepték meg, akik dárdákat szegtek felé.

Pilóta és a fűrkészítést kétségbeesetten védekeztek és már elveszettek hitték magukat, a mikor egy földterítő páncél-vonat közeledett feléje. Az osztrák magyar hadivonat megállott, a benne levő katonák segítségére siettek veszélybe jutott bajtársaiknak és elűzték a kozákokat. Azután mindketten folytatták a földterítő szolgálatot; az egyik a síneken, a másik a repülőgépen.

Egy földterítő-tiszt elmondta nekem, hogy az oroszok egész galíciai előnyomulását Porodytől kezdve, megfigyelte. A lovasság előre indult, aztán visszatért. Erre tüzérség vonult föl; apró fekete pontok, körülöttük a befogott lovak. Nyomban ezután fölillantak az első lövések. Az oroszok hét-nyolc, egymás mögött sorakozó lépcsőben ássák el magukat. További fölvonulásukban több várost és kisebb helységet gyújtottak föl.

A lemergi osztag egyes részleteit is megfigyelhettem ugyanez a püóta-tiszt. Láttam, amint az utolsó két vonat elindult Lembergől és a biztos magasban jót mulatott az oroszokon, a kik három napon át gyanakvóan állottak a már kiürített város előtt.

Egy szimbolikus epizódnak följegyzésével zárom a pilotáinknál tett első látogatásomat. Egy osztrák-magyar pilóta kénytelen volt egy időre oly területen kikötni, amelyet már az ellenség megszállott. Mikor egy paraszt, akinek szomszédságában leszállott, a látszólag lezuhant és holtira vált repülőgépet újra a levegőbe emelkedni látta, lekesülten rohant föl és alá és azt kiáltotta:

— Vivat Austria! Sohase fogunk mi elpusztulni!

LEGUJABB

Magyar Távirati Iroda jelentései.

(Sajtóalbizottság engedélyével)

Budapest. (Cenzurálva.) Stockholm: Uleaborg feleit német léphajót láttak.

Konstantinápoly. Ujszerbiai albánok nyolcvanezer főnyi sereget alkotva Boljetinac és Svetkov bandavezérek alatt Monasztir és Üszküb elé vonultak. A városokat megadásra szólították fel.

Miláno. Ezzad pasa megkezdi előnyomulását négyezer főnyi seregével Szkutari ellen.

Konstantinápoly. Macadóniában a bandák több merényletet követtek el a vonatok ellen és a Szaloniki—Monasztir közti vonalon számos vasuti hidat felrobbantattak. A bandák lebből rátámadnak görög és szerb csapatokra és folyamatosan harcokat folytatnak velük. — Albán bandák is harcban állanak szerbekkel. Szerbek és görögök valóságos razzákat tartanak a falvakban, kifosztják a lakosokat és az előkelő polgárokat elhurcolják.

Peking, október 9. A japánok megszállták Yap-szigetét, a Karolina-szigetek egyikét.

Konstantinápoly, október 9. Targevar mellett újabb harc volt oroszok és Kurd-csapatok között.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Az államvasutak északi főműhelye lángokban áll.

Debrecenből jelentik: A debreceni Erzsébet-gőzmalom ma a raktárakkal együtt leégett. A tűznél egy tűzoltó súlyosan megsebesült.

HIREK.

„Szébb napok virradnak fel nemzetünkre.“

(Apponyi Albert gróf levele.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 9.

Ma már győzelmi hírekről rózsás a hangulat: fut az orosz Beszterceből, Máramarosból, főlzabadulnak az ellenséges kézre került galíciai városok, a németekkel vállvetve harcoló seregeink pedig bennjárnak Orosz-Lengyelország szívében. Ma már reménye csillan meg annak, hogy Lemberg maholnap a miénk lesz újra és Przemysl alól megfogyatkozva, összehúzóva kell elvonulni az ostromlóknak. Ma már nem nehéz bizni és bizalommal nézni mindvégig hőstesen harcoló csapataink óriási munkáját.

De néhány nap előtt, amikor még felhőzöttebb volt a háborús látóhatár horizontja és ingadozott a hangulat: az optimisták, a harcban erőnkben bizók sorából megszólalt a magyar politikai élet egyik vezéralakja: Apponyi Albert gróf és egy fővárosi lap vezetőhelyén mondta el nézetét arról, hogy helyén van-e a pesszimizmus és hogy tulajdonképpen milyen okok tezik sötétén látókká az embereket. Apponyi cikkének igazságai visszhangra találtak mindenütt, Aradon is és Nagy Sándor dr. ügyvéd, volt képviselő, akit politikai barátság fűz Apponyihoz, levélben sietett kifejezést adni érzéseinek.

A levélre Apponyi ma a következő sorokkal válaszolt:

Tisztelt barátom! Nagy örömmel vettem becses soraidat, melyekből látom, hogy szívem mélyéből írt fejtegetéseim aradi barátaim körében visszhangra találtak. *En törhetetlenül bízom és szébb napokat látok felvirradni nemzetünkre.* Folytatni fogom a megkezdett irányban bátorítva a visszhang által, amelyet igen számos helyről nyertem. Tisztelő hived Apponyi Albert.

— Halálozások. Körmives Józsefné szül. Kopp Mária iskolaigazgató neje folyó hó 9-én életének 46-ik s boldog házasságának 25-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultat nagy család és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése 10-én délután 3 órakor lesz a Kapa-utcai leányiskolából.

Biró Tamás nyugalmazott főkalauz életének 61-ik évében október hó 9-én meghalt. Temetése vasárnap délután félnyolc órakor lesz.

— Izraelita istentisztelet. A templomi előjáróság közlése teszi, hogy a sátoros ünnepet befejező istentiszteletek a következő sorrendben tartatnak meg: Vasárnap, folyó hó 11-én hosano rabokor az istentisztelet reggel egynegyed 7 órakor kezdődik, este egynegyed 6 órakor. — Hétfőn, folyó hó 12-én mazkir két ízben tartatik, és pedig a reggel fél hét órakor, úgy a délelőtt fél tíz órakor kezdődő istentiszteletek keretében.

— Tanítók a közegészségügyi szolgálattában. A háborúval kapcsolatos fenyegető járványok talpra állították a magyar tanítószágot, amely mindig hivatása magaslatán áll, ha a magyar népet óvni kell a veszedelmektől. Az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület nevében Ráday Gedeon gróf pestvármegyei főispán, társelnök és Hencz Károly dr. országgyűlési képviselő, ügyvezető alelnök felhívást intéztek az alföldi vármegyék tanfelügyelőihez és tanítóhoz és erre a felhívásra máris tömegesen jelentkeztek tanítók az önkéntes egészségápolás katonáiként. A tanítók a városokban és falvakban össze fogják gyűjteni a népet és népszerű előadások keretében kitanítják

a fenyegető veszedelmek ellen való védekezésre. Nagyobb gyárakban és ipartelepeken a munkások részére is tart hasonló előadásokat a kulturregyesület. Az AMKE nagy eredményeket vár ettől az agitációtól és bizonyosra veszi, hogy buzditására minden magyar tanító akcióba lép és megteszi kötelességét. A közművelődési egyesület akcióját bejelentette a belügyminiszternek, aki nagy örömmel vette tudomásul e nagyfontosságú mozgalmat és a miniszter részéről Frank Ödön dr. közegészségügyi főfelügyelő egyelőre 2000 fizetett boosájtott a kulturregyesület rendelkezésére a tanítók között való szétoztás végett, hogy a tanítók az óvintézkedésekre teljes szakérséggel oktassák ki a közönséget. Az előadások tartására jelentkező tanítóknak Gőnczi Elemér dr., az AMKE. főtitkára Budapest, IV., Reáltanoda-u. 9. haladéktalanul megküldi az óvintézkedéseket tartalmazó könyvet.

— Arverés a vasúti raktárban. Az aradi Állomáson a raktárhelyiségben október hó 19-én délelőtt 9 órakor a következő tárgyak: használt ruhanemű, szerszán, utazó kosár, kosárhútor, répavágó, kályhaezüstöző, nyomdapapír, elvámolt föld, vasáru stb. kerülnek nyilvánosan bírósági eljárásen kívül a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett elárverezésre.

— A szülők az iskola-beiratás alkalmával ne mulasszák el Fischer Simon Aruházát Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt felkeresni, ahol az internátus által előirt összes szükségletek iskolás gyermekek részére legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban beszerezhető. Különös nagy raktár van iskolatáskák, fehérnemű, kalapok, sapkák, eszernyők, nyakkendők, harisnyák és még ezerféle cikkekben. 1989

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1914. évi október 10-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Akik Itthon maradtak.

Alkalmi színjáték 1 felvonásban Irtá: Heital Jenő.

Ezt követi:

Ferenc József azt üzenie.

Látványos játék a mai időkből 6 képben, ének és táncal. Irtá: Pásztor Árpád.

Kézdeté este 7/8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen drága hitvesem, illetve édes jó anyánk végtiszességén megjelentek s ezzel, valamint vigasztalásaikkal mélységes fájdalommat anyhítani igyekeztek, fogadják ez uton is hálás köszönetünket. 5241

Arad, 1914. október hó 9-én.

Major Rezső és családja.

Límbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsógyára és temetés rendező vállalata.

Kőmives József leányiskolai igazgató a maga és gyermekei nevében fájdalomtelt szívvel jelenti, hogy forrón szeretett neje

Kőmives Józsefné

szül. Kopp Mária,

f. hó 9-én hajnali 3 órakor, életének 46-ik és boldog házasságuk 25-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt.

A megboldogult hült tetemeit f. hó 10-én délután 3 órakor a Kapa-utcai leányiskolában levő gyászszobából kísérik örök nyugalomra.

Az engesztelő gyászmise f. hó 12-én délelőtt 10 órakor lesz bemutatva a helybeli Minorita-atyák templomában.

Áldott legyen az emléke!

Arad, 1914. október 9-én

Szatmáry Lászlóné szül. Kőmives Margit, Kiss Andorné szül. Kőmives Rozsi, Mici és Pista, gyermekei. Kopp János, Kopp Erzsébet, Fényes Károlyné szül. Kopp Irén, testvérel. Szathmáry László és Kiss Andor, vejel. Szathmáry Pistike unokája. 41

* Az ezen rovat alatt közöltetők nem vállalunk felelősséget.

Fog-Krém

KALODONT
Szájviz

9401

Tüzifa

legolcsóbb árban, legjobb minőségben beszerezhető

Dózsa Tüzifatelepen
Gróf Tisza István-ut 28-34.

Telefon 857.

5091

Kalmár József

villanszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s mindenféle szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos oszillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindenféle villanyos cikkeket.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgöres, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer Szent Imre szappannal vagy Carboform szappannal megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,

a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

A szépségápolás titka a használandó szépség szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona

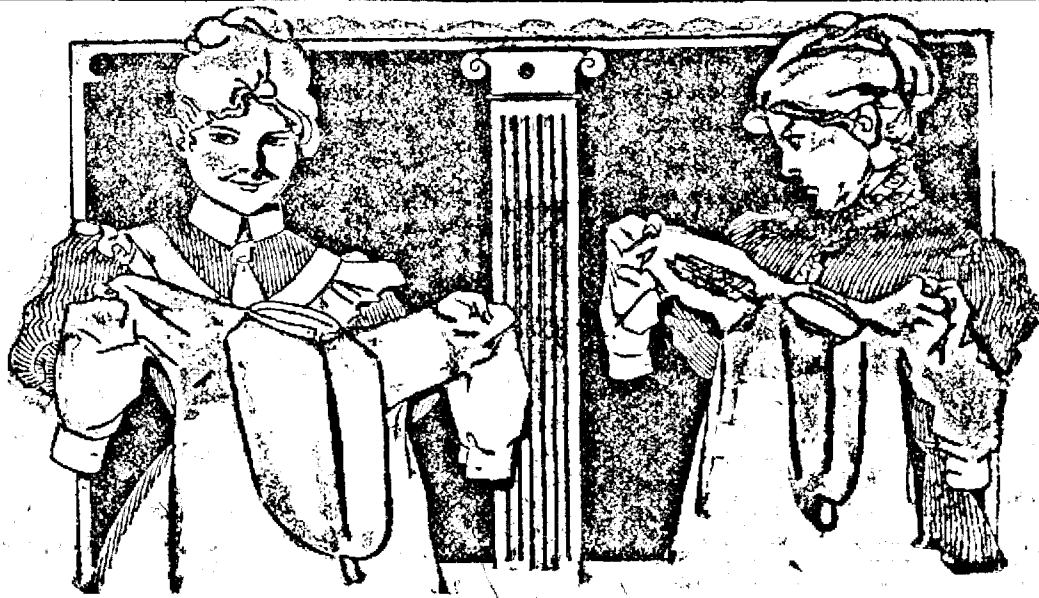
Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testezin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Aki fehérneműjét szereti,
 csak a szavatoltan tiszta **Schicht-zappan**
 használja.

Aki nem szereti fehérneműjét,
 közönséges, káros vegyszerek töltése által olcsóvá tett szappan használata által tönkre teszi.

9506

A SCHICHT-SZAPPAN a „SZARVAS” jegyet és a „SCHICHT” nevet viseli

A Schicht-zappan a legjobb, legkiadósabb és ennek folytán a legolcsóbb szappan. Tisztaságáért 25.000 koronával szavatolnak.

Első Aradi Orthodox

כשר Szalámigyár כשר

Herskovits Dezső és Társa
 Arad, Boros Béni-tér 11. szám.
 Telefon szám 820. Sürgöny-
 cím: Szalámigyár Arad.

Ajánljuk kitűnő minőségű **szalámi, kolbász, hideg felvágott, füstölthús készítményeinket** a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. Arjegyzék ingyen és bérmentve. 3775

Millió ember használja

rekedtség, hurut, elnyálkásodás torokhurut, fullasztó és görcsös köhögés ellen a 5616

Kaiser-féle mellpasztillát

3 „Fenyőjegygyer”

6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban.

Kapható:
 Szokoly Sándor, Hajas Árpád, Gutori Földes Kelemen, Breuer Fülöp, Ring Lajos, Rozsnyai Mátyas, Vojtek Eálman, Krebsz Géza, Berger Gyula, Vajdits György, Hehs Vilmos, Gótz Károly, Bernát János, Kárpáti János gyógyszeriarában, Vojtek és Weisz drogeria, Hanzs Nestor drogeria, Török A. és Társa „Annyal” drogeria Arad, Stodolni Dezső gyógyszeriarára Ujrad, Zombory János gyógyszeriarára Ujrad, Adler Lajos Gyula gyógyszeriarára M.-Pécska, Ors Rezső Pankola, Teffert Károly gyógyszeriarára Elek, Krausz Elemér gyógyszeriarára Glogovác, Zeigmondovics Géza Iris gyógyszeriarára Lippa, Székely Zoltán gyógyszeriarára Csersém, Bauer Károly gyógyszeriarára Kevermes, Roxim János gyysz. u-Pécska.

Női

fehér és színes

kalap kiállítás

minden ünnep- és vasárnap esti 9 óráig a Fehér-Kereszttel szemben, rendkívüli olcsó árak.

Férfi kemény- és puha-kalapok nagy raktára.

Kalap tisztítást, festést és alakítást a legújabb modellek után olcsón elvállalom.

Első Aradi Villanyerőre berendezett kalapgyártás nagyban és kiosnyben.

Tisztelettel 4887

Bittenbinder Konrad,
 Arad, Deák Ferencz-u. 42.
 „Fehér Kereszttel szemben.”

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-próbált

kettős fűtőkályhák és kettős füstcsövekkel érhető el.

Megállapított ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent a.

Kettős füstcsövek állandóan rak-táron vannak és igen olcsók. — 2. sz. (kis szobára) 6 korona. 3. sz. 8 korona. 6. sz. 20 korona. Egyedül 1121

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó unak, Arad.

A kipróbált kályha- és fűtőcső jól bevált, mert igen nagy fűtő-anyag megtakarítása mellett, aránylag igen rövid idő alatt, több me-legendet ad mint az eddig használt kályha. Aradi Ipartestület.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berende-zéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szereli és szállít 8361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Üzletberendezés.

Vegyes és fűszerüzletbe alkalmas berendezés megvételre keresztetik.

Zimmermann József, Ujszent-anna 486. sz.

5229

Apró hirdetések

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsev-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölnők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vétetnek fel.

Vidékről az apró hirdetések postautalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elfér — avagy levélbéllyekben.

A hirdetést a kiadóhivatal kiadásra díjtalanul megszerkeszti.

APRÓ HIRDETÉSEK

KIADÓ-LAKÁS.

2 szoba, konyha,

előszoba és fürdőszobából álló modern lakás november 1-től kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 4., a hálfelügyelőnél. 5142

ALKALMAZÁST NYER.

Cselédet

Veresek sürgősen, — egy szerény, megbízható gondos leányt, vagy fiatalabb asszonyt magányos urhoz, vidékre. Jó, ha esetleg kézimunkázni vagy varrni is tud, mert egész napra úgy sincs nálam dolgom. Főzni nem kell. Ha mindenbe kedvemre lesz, áhándó, kitűnő helyet talál nálam. Cim e lap kiadóhivatalában. 5288

Perfekt magyar

gyors- és gépiró azonnali belépésre kerestetik. Német nyelv ismeretel előnyben részesül. Ajánlatokat kérek „Gabonaszakma” jellege alatt a kiadóhivatalba. 5286

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Angol fajmalacok

10 koronájával darabja. Hat darab 2 éves igen szép hágó képes tollvív bérni bika eladó. Születelőknek adok kölcsön hordót mustért. Kralovanszky Kálmán Szépség. Telefon 6 szám. 5234

Apolónók!

és betegek részére meleg komót szobacipők óriási választékban már 1 K. 70 fill-től kaphatók Cipő Tözsében Apolló-mozi mellett. Ugyeljünk a címre. 5161

Husz darab

használt transzport boroshordó, Papp Karolynál eladó. 5197

Kisebb

és nagyobb használt jókarban lévő hordók kaphatók, Winckler és Fagó cégnél Gyoron. 5191

INGATLAN.

Világosnak

legszebb helyén a vásártér előtt egy új uriház száraz kapubejárattal 5 szoba 2 konyha 8 kamara és 2 pincével olcsón eladó. Bővebbet Oster Róbert Világos. 5282

ÜZLETEK.

Egy régen fenálló

jó forgalmu vegyeskereskedés korlátolt italmérséssel és trafiken-gedéllyel november elsejére kiadó. Bővebbet Arad Damjanich-utca 1. sz. Hanck Floriánánál. 5285

KÜLÖNFÉLE.

Cementezett

nagy boros pince kiadó. Ujmlakalaka, Fő-ut 13 sz. 5220

215—1914. Elm. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi Balügyminis-terium 7270—1914. B. M. elm. számú rendeletével megtiltotta, hogy olyan, vagy hasonló, vagy ugyanazon eszmét megtestesítő tárgyakat (vasgyűrűt, jelvényeket stb) amelyek valamely jótékony vagy emberbaráti célt szolgáló bizottságtól vagy egyesülettől erednek és amelyeket azok a hadviseléssel kapcsolatos vagy emberbaráti célra hoznak forgalomba, más előállíthasson és forgalomba hozhasson.

Amidőn ezen rendeletet közlő hírről teszem, figyelmeztetek mindenkit, hogy e tilalom megsejtése kihágást képez, s annak elkövetői 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettni.

Arad, 1914. évi október hó 9.

Green
főkapitány.

Használt élelmiszer
megvételre kerestetik.

Weszek

Legmagasabb árban aranyat, ezüstöt, gyémánt- és briliánt ékszertárgyakat

Deutsch Izidor

ékszerész

Neitzer J.-utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2038

666—914. g. sz.

Árlejtsési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a Borona utcában szükséges 180 m² területű kocsis szállást és beépítése miatt félyé év október hó 12-én d. e. 10 órakor árlejtsést tart.

Kikiáltási ár: 990 korona.

Ajánlat ugy teendő, hogy a beépítés külön költségelendő.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtsési részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtsés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bannompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtsési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtsést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi szeptember hó 28-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

15219—1914. kb. sz.

Kérelom.

A katonai babilások folytán az önkéntes tűzoltó kar mü töd tagjainak száma csökkent. Nehogy esetleges tűzvész esetén szükséges erő hiánya következ-

Magyar királyi államvasutak igazgatóhága.

255000. A. V. 1914. szám.

Féltárjeggy váltására jogosító arcképes igazolványok kiállítására illetőleg érvényesítése az 1915. évre.

IV. A szombathelyi üzletvezetőség:

A Győr, Komárom, Moson, Sopron, Vas, Veszprém és Zala vármegyékben lakó.

V. A miskolci üzletvezetőség:

Az Abauj-Torna, Árva, Borsód Gímör, Liptó, Sáros, Szepes, Turóc, és Zemplén vármegyékben lakó.

VI. A szegedi üzletvezetőség:

A Békés, Csanád, és Csongrád vármegyékben lakó.

VII. A debreceni üzletvezetőség:

A Berég, Hajdu, Maramaros, Szabolcs, Szatmár, Ugocsa Ung és Zemplén vármegyékben lakó.

VIII. A kolozsvári üzletvezetőség:

Az Alsó-Fehér, Borsod-A-Azód, Brassó, Csik, Híromszék, Kiskülföld, Kőrös, Maros Torda, Nagy-Küküllő, Szolnok Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyékben lakó.

IX. Az aradi üzletvezetőség:

Az Arad, Fogaras, Hunyad, Jász-Nagy Kun-Szolnok és Szeged vármegyékben lakó.

X. A zágrábi üzletvezetőség:

A Piume városában, továbbá Bjelovár—Krizevci, Lika—Krbava, Modrus—Piume, Somogy és Zagreb vármegyékben lakó.

XI. A temesvári üzletvezetőség:

A Krassó-Szörény, Temes és Torontál vármegyékben lakó.

XII. A szabadkai üzletvezetőség:

A Bács-Bodrog, Fejér és Somogy vármegyékben lakó.

XIII. A piéti üzletvezetőség:

A Baranya, Pozsega, Torna és Virovitica vármegyékben lakó.

XIV. A nagyváradai üzletvezetőség:

A Bihar, Hódmező és Szilágy vármegyékben lakó — tényleges szolgálattal lévő és nyugdíjas igényjogosultak, valamint ezek családtagjai részére, ideértve a tényleges és nyugdíjas katonai személyek családtagjait is.

A nagyváradai üzletvezetőség működésének megkezdéséig az igazolványokat a debreceni üzletvezetőség állítja ki és érvényesíti.

Az alatt az idő alatt, míg az arcképes igazolványt az igazgató-ség, illetőleg az üzletvezetőségek kiállítják vagy a következő évre érvényesítik, ugyszintén a katonai kötelezettség teljesítése folytán arcképes igazolványok megszerzésében akadályozott igényjogosult polgári alkalmazottak és katonai személyek családtagjai részére az arcképes igazolványok beszerzéséig egyes utazásra szóló igazolványt, az arcképes igazolvány kiállítására, illetőleg érvényesítésére, az imént felsorolt területi beosztás szerint illetékes vasuti hivatal állít ki. Azt azonban, hogy a családító katonai kötelezettség teljesítése végett bevonult, illetőleg azt, hogy az arcképes igazolvány kiállítás vagy meghosszabbítás végett az illetékes vasuti hivatalhoz beküldetett, igazolni kell. Megjegyezzük, hogy igazolvány nélkül történő utazások esetében a menetdíj visszatérítése nem igényelhető.

tésen a város közönségének vagyona és élete veszélyeztetve legyen, szon kérelemmel fordulok Arad város hazafias közönségéhez, hogy tűz esetén a tűzoltóságot munkájában támogassák és az el-táznál segédkezni szíveskedjék.

Green
főkapitány.

Hirdetmény.

Almászegres

hegyközségben

a szüret

október 19-ére

lett

elhalasztva.